

letnik XCVII - leto 1995

12

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

SLOVENSKI ČEBELAR

št. 12
1. december 1995
letnik XCVII

glasilo čebelarских organizacij slovenije

v s e b i n a

c o n t e n t s

<i>Marjan Skok: Slovenski čebelarji in ZČDS na razpotju</i>	321
<i>Bojan Pavlin: Čebelarjeva opravila v decembru</i>	324
<i>Edi Senegačnik: Naša letošnja medena bera</i>	
<i>Marjan Debelak: Letošnja paša na Bledu in rezultati zakladnega čebelarjenja z lesico</i>	327
<i>Milan Meglič: Čebelarstvo v Švici</i>	330

NAŠI ZNANI ČEBELARJI

<i>Janez Mihelič: Štefan Čuka - kočevski čebelar in inovator</i>	334
--	-----

ZGODOVINA SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA

<i>Pavle Zaletel: Prvo slovensko čebelarsko društvo</i>	339
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

<i>ZČDS: Letna članarina za leto 1996</i>	342
<i>Pa še novost</i>	343
<i>Pred občnimi zbori</i>	343
<i>Milan Runtas: Novosti v Pravilih in Zakonu ...</i>	343
<i>Milan Runtas: Obdavčitve čebelarstva</i>	344
<i>Matjaž Vehovec: Čebelarska uniforma</i>	344
<i>Niko Podobnik: 90 let že ne medi zaman</i>	345
<i>Jože Šimec: Čebelarsko luknjalo - Hecker</i>	349

<i>V SPOMIN</i>	348
<i>MALI OGLASI</i>	350
<i>OBVESTILA</i>	351

<i>Marjan Skok: Slovene Apiarists and ZČDS at the Crossroads</i>	321
<i>Bojan Pavlin: The Apiarist's Occupation in December</i>	324
<i>Edi Senegačnik: This Year's Honey Yield</i>	325
<i>Marjan Debelak: This Year's Pasture at Bled and Results of Field-Gate Block Apiculture</i>	327
<i>Milan Meglič: Apiculture in Switzerland</i>	330

OUR RENOWNED APIARISTS

<i>Janez Mihelič: Štefan Čuka - The Apiarists and Innovator of Kočevje</i>	334
--	-----

HISTORY OF THE SLOVENIAN APICULTURE

<i>Pavle Zaletel: The First Slovene Apiarists Society</i>	339
---	-----

FROM THE LIFE OF THE SOCIETY

<i>ZČDS: Annual Membership Fee for 1996</i>	342
<i>And the News</i>	343
<i>In Anticipation of Communal Assemblies</i>	343
<i>Milan Runtas: Novelties of the Regulations and the Law</i>	343
<i>Milan Runtas: Taxation of Apiculture</i>	344
<i>Matjaž Vehovec: The Apiarist Uniform</i>	345
<i>Niko Podobnik: 90 Years of Honeying Not in Vain</i>	346
<i>Jože Šimec: The Apiarist Piercing Device - Hecker</i>	349

<i>IN MEMORIAM</i>	348
<i>SMALL ADS</i>	350
<i>NOTICES</i>	351

Slika na naslovni strani:

Čebelar Franci Jeromec, član čebelarske družine Mlinšek v novi uniformi pred svojim čebelnjakom v Gornjem Gradu. (Foto: Matjaž Vehovec)

SLOVENSKI ČEBELARJI IN ZČDS NA RAZPOTJU

MARJAN SKOK - predsednik ZČDS

Bliža se čas občnih zborov čebelarških društev, začela pa so se tudi letošnja območna posvetovanja. Aprila prihodnje leto bo tudi volilna skupščina Čebelarске zveze Slovenije in na njej bomo izvolili nov izvršni in nadzorni odbor z vsemi pododbori in komisijami, pa tudi predsednika Zveze. Ostali bodo le trije stalno zaposleni, to so: tajnik zveze g. Milan Runtas, urednik prof. Janez Mihelič in g. Pavle Zdešar, organizator in izvajalec opazovalne in napovedovalne službe za čebeljo pašo in dajanje drugih navodil čebelarjem. Prva dva plačuje izključno Zveza, in sicer iz članarin, g. Pavla Zdešarja pa plačuje ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prek Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS), kajti g. Zdešar strokovno in organizacijsko sodeluje z njim oziroma z dr. Janezom Poklukarjem. Vsi drugi pa smo na Zvezi za določen čas trajanja mandata ali pogodbeno (računovodstvo, ekspedit, administracija). Zaradi tega je

režija naše Zveze v primerjavi s podobnimi organizacijami majhna, občutno manjša kot v obdobju po vojni. Kljub temu pa je tudi danes ta zasedba največja postavka našega letnega proračuna, pri vsakoletnem načrtovanju pa jo je treba vedno bolj upoštevati.

Slovencev nas je malo, živimo na razmeroma majhnem območju, kljub temu pa je število panjev pri nas v primerjavi z Evropo kar veliko. Po naši oceni je vseh čebelarjev v Sloveniji približno 10.000, rednih članov Zveze, to je tistih, ki plačujejo tudi članarino za ZČDS in prejemaajo revijo Slovenski Čebelar, pa je manj kot 7.000. Zato so tako imenovani fiksni stroški Zveze in tiskanje naše čebelarске revije na enega člana dražje kot pri desetmilijonskem ali še številčejšem narodu (Nemčija, Francija, Italija itd.).

Kljub temu smo želeli na Zvezi prav z nizko članarino obdržati čim več članov. Pri

tem smo si pomagali z aktivnim obračanjem denarja, ki smo ga dobili v začetku leta s članarino in dokaj visokimi obrestmi. Z novo obrestno politiko pa to zdaj ni več mogoče. Že letos so se načrtovane obresti v višini 2 milijona SIT zmanjšale na približno 500.000 SIT. Hkrati so se nekoliko povečali stroški tiskanja revije in drugi tekoči stroški poslovanja, osebni prejemki zaposlenih pa se celo leto niso povišali. Zaradi tega je bil izvršni odbor ZČDS na zadnji seji prisiljen povečati članarino z letošnjih 2.550 SIT na 4.000 SIT za leto 1996. Upam, da boste člani to povečanje sprejeli z razumevanjem, posebno, ker je naša članarina v primerjavi z drugimi podobnimi zvezami (lovska 9000 SIT, radioamaterska 8.500 SIT) še vedno dokaj nizka.

GOSPODARSKE RAZMERE

Gospodarske razmere, predvsem velikih čebelarjev, so se v zadnjih letih zelo poslabšale. Manjši čebelarji to občutijo nekoliko manj. O tem smo že veliko govorili in pisali, zato naj omenim le največje probleme. Poleg slabih zadnjih dveh letin je hud problem tudi manjša prodaja čebeljih pridelkov, to pa čebelarji pripisujemo manjši kupni moči naših kupcev in odpiranju Slovenije svetovni konkurenci. Oboje je vplivalo tudi na znatno znižanje odkupnih cen medu, prav to pa večjim čebelarjem onemogoča donosno poslovanje.

Zato smo slovenski čebelarji pričakovali, da nam bo vlada vsaj nekoliko pomagala premagati te težave s sladkorjem po svetovnih cenah (torej s cenejšim sladkorjem), saj tudi med prihaja v državo po svetovnih cenah. Vendar pa nam to ni uspelo. Ceneni med prihaja v Slovenijo skoraj brez ovir, sladkor pa moramo čebelarji plačevati z vsemi zaščitnimi dodatki vred. Najpomembnejša trgovca s čebeljimi pridelki v Sloveniji - oba sta zaradi svojega monopolnega položaja v minulem obdobju popolnoma obvladovala trženje s čebeljimi pridelki, sta zdaj zatajila. Hmezd se je praktično umaknil s tega področja, Medex pa je zavzel ostro in kruto poslovno politiko (nizke odkupne cene medu in absolutno odločanje o kakovosti in s tem o ceni odkupljenih čebeljih pridelkov), pri tem pa so mu slovenski čebelarji oziroma njihovi pridelki vredni le toli-

ko, kolikor mu koristijo pri njegovem poslovanju. To mu seveda omogoča njegov skoraj popolni monopolni položaj.

Poleg tega je Medex del proizvodnje in poslovne dejavnosti preusmeril v izdelavo in trženje slaščičarskih izdelkov. Podjetje Medex je kljub temu še vedno naš največji trgovec s čebeljimi pridelki, glede na zdajšnje stanje bo verjetno ostal tudi v prihodnje. Zato ni čudno, da je po uradnih statističnih podatkih podjetje Medex tudi velik uvoznik cenenega medu, čeprav na policah naših trgovin ni videti medu z oznako uvoženi med. Glede na količine uvoženega medu je tudi nemogoče, da bi ves ta med namenili predelavi v druge izdelke. Pravilno označen med v prodaji na drobno je ena od poglavitnih zahtev slovenskih čebelarjev, saj se zavedamo, da brez reda na tržišču domači med nikoli ne bo dobil tiste cene, ki si jo za svojo kakovost zasluži.

Čebelarstvo Hmezada je skupaj z njegovo znamko pred nekaj leti prevzela mag. Malči Božnar v Polhovem Gradcu. Čebelarstvo Polhov Gradec se je že zelo uveljavilo med slovenskimi čebelarji in tudi za naprej precej smelo napoveduje svojo širitev. Prepričan pa sem, da glede na pridelane količine čebeljih pridelkov v Sloveniji potrebujemo še najmanj deset takšnih družinskih podjetij, če ne celo dvajset. Na posameznih območjih Slovenije le-ta nastajajo brez "pompa", a z veliko vztrajnega in ustvarjalnega dela, tako da nekatera že dosegajo lepe uspehe. Prav od njih bo tudi najbolj odvisna prihodnost slovenskega čebelarstva, seveda pa tudi od čebelarjev, ki jim bo uspelo navezati neposredne stike s svojimi kupci. Prihodnost imajo tudi čebelarske zadrage, če jih bodo ustanovili sposobni in prizadevni ljudje. Žal pa je zdajšnja vlada glede pomoči čebelarstvu zelo nestanovitna. Pred tremi leti je za kratek čas uvedla omejitev uvoza medu, vendar jo je po nekaj mesecih odpravila in uvedla prelevmane za uvožen med. Tudi ti so doživeli isto usodo. Lani smo čebelarji dobili regres za sladkor. Kako bo letos s pomočjo po 50 SIT na panj za nakup sladkorja, še ne vemo, kajti pogoji za razdelitev so bili za Zvezo nesprejemljivi, odgovora na naš predlog za podaljšanje roka in spremembo pogojev pa še vedno nismo dobili. Država nam si-

cer posredno pomaga, saj daje precej denarja za zdravstveno varstvo, selekcijo in opazovanje paš. Žal pa čebelarji od države ne dobimo nobene neposredne pomoči, do katere smo po našem prepričanju zaradi njenih liberalnih tržnih ukrepov upravičeni, saj se sami ne moremo upirati agresivni uvozni trgovski politiki. Zaradi tega je naše čebelarstvo in z njim ZČDS na razpotju. Prišel je čas, da čebelarji strnemo svoje vrste in pomagamo svoji organizaciji pri opravljanju njenih nalog na tem področju, saj bomo le tako premagali to krizno prehodno obdobje in se na novo organizirali.

Zato je edina rešitev le v enotnem tržnem nastopu vseh čebelarjev. Če bomo vsi čebelarji prodajali domači med po poštteni ceni (po mojem je ta glede na cene drugih kmetijskih pridelkov in glede na ceno žganja, masla itd. zdaj od 800 do 1.000 SIT za kg), pri prodaji pa ne bomo potrebovali posrednikov (vsaj ne toliko kot nekdanj), potem bo naše delo tudi pošteno vrednoteno. Izvor uvoženega medu v trgovinah mora biti označen, kupec pa mora biti seznanjen tudi z razlogi za razliko v ceni.

SVETOVNA ČEBELARSKA ORGANIZACIJA APIMONDIA

Na letošnji svetovni čebelarski kongres v Švici se je Slovenija zelo dobro pripravila. Posebno dobro smo se odrezali z razstavo. Predstavitev slovenskega čebelarstva je pripravilo podjetje Domus iz Ljubljane. Finančno je razstavo in udeležbo podprlo več ministrstev, največ pa je prispevalo ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. S tem smo dosegli, da so obiskovalci najbolje ocenili prav naš paviljon. To mi je potrdil tudi predstavnik nemške čebelarske organizacije in mi tudi čestital za naš skupen nastop. Tudi število obiskovalcev našega paviljona je potrdilo njegove besede, tako da smo bili slovenski čebelarji, udeleženci kongresa, lahko ponosni.

Pri tem bi rad opozoril na našo prijavo za organizacijo čebelarskega kongresa leta 2003 (prvi prosti termin) v Ljubljani.

Po pogovoru s sekretarjem Apimondie g. R. Jannonijem ima Slovenija precejšnjo

možnost, da ta kongres tudi dobi. Predvideni kongres je za Slovenijo in slovenske čebelarje brez dvoma velik projekt, zato se moramo nanj začeti pripravljati že zdaj. Obsežnost prireditve sem občutil tudi v Lozani, saj se je tam zbralo skoraj štiri tisoč delegatov in še enkrat toliko obiskovalcev razstave. Organizacijo so sicer vodili čebelarji neprofesionalci in pri svojem delu so bili zelo prizadevni. To se je pokazalo zlasti na dan, namenjen izletom. Ta dan so posamezna čebelarska društva, sicer člani kantonske zveze, prevzela po dva avtobusa obiskovalcev in jim pokazala čebelarsko dejavnost in naravne lepote ali zanimivosti krajev. Mi smo si ogledali plemenitno postajo v dolini Val Mauvoisin in mogočen jez hidroelektrarne na višini 1950 metrov. Jez je prava turistična znamenitost. Vsi čebelarji so sodelovali prostovoljno in so se trudili, da bi čim bolj ustregli svojim gostom. Seveda pa tako lahko delajo le zadovoljni čebelarji, slovenskim čebelarjem pa v zadnjem obdobju najbolj primanjkuje prav zadovoljstva. Upam, da bomo čez osem let boljše volje in da bomo imeli več razlogov za zadovoljstvo. Do tedaj pa moramo čebelarji sami občutno spremeniti svoje odnose in razumevanje ter tako na trgu kakor v odnosu do oblasti zastaviti skupaj in enotno, saj bomo le tako deležni večje neposredne pomoči, kadar jo najbolj potrebujemo. Ne bo nas rešilo medsebojno obtoževanje in kazanje s prstom na organizacijo, kajti ta brez enotnosti nima moči, da bi rešila največje probleme. Ko se bomo zavedali tega, se bodo razmere začele izboljševati. Brez medsebojnega sodelovanja vseh čebelarjev, brez razumevanja in brez skupnega nastopa potemtakem ne moremo pričakovati boljših časov. Zato potrebujemo enotno in močno organizacijo z veliko člani, po novem Čebelarsko zvezo Slovenije. Zato v nove odbore in komisije imenujte in volite najboljše čebelarje, ki bodo v naši organizaciji delali s srcem. Še bolj jih bomo morali podpreti takrat, kadar se bodo bojevali za normalne pogoje čebelarjenja. Le če jih bomo dosegli bodo razmere boljše za vse čebelarje.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V DECEMBRU

BOJAN PAVLIN

Prava zima se pri nas začne decembra. Zimsko mirovanje čebel, ki se je začelo že novembra, se seveda zdaj nadaljuje. Zalege v panju ni, čebele ne izletavajo. Če je kakšen dan dovolj topel, izleti le posamezna čebela (zunanja temperatura, pri kateri čebele še izletavajo, je najmanj 12°C, tako toplih dni pa v tem mesecu skorajda ni).

Čebele so stisnjene v zimsko gručo ali kroglo, ki ima na dano prostornino najmanjšo površino. Na ta način čebele najbolj optimalno porabljajo energijo, tako da je na robu gruč temperatura približno 12°C, v sredini pa približno 25°C.

Zimska gruča se širi in oži, na to pa vpliva predvsem zunanja temperatura. Na ta način čebele vzdržujejo toploto v gnezdu, s tem pa najbolj smotno porabljajo zalogo hrane in energijo. Če temperatura pade, se čebele v gruč zaradi mraza še bolj stisnejo, zunanji plašč čebel pa preprečuje vdiranje mraza v sredino. Zaradi izdihavanja ogljikovega dioksida oziroma zaradi zmanjšane količine kisika čebele v krogli zaspijo in skoraj otrpnejo. Zaradi tega se skoraj ustavi presnavljanje; poraba hrane je v tem obdobju najmanjša (600 - 700 g na mesec). Čebele si s tem podaljšujejo življenje, vendar to ne velja za tiste, ki so na robu gruč. Le-te morajo uživati več hrane, saj jo porabijo za gretje. To so stare čebele in do pomladi se popolnoma iztrošijo in odmrejo.

Med zimskim mirovanjem rabijo čebele mir, zato naj jih tudi čebelar ne vznemirja po nepotrebnem. Vsak nemir rahlja gručo, to pa povzroči uhajanje toplote, ki jo morajo vznemirjene čebele takoj nadomestiti. Nadomestijo jo z večjo porabo hrane, to pa jim dodatno bremeni blatnik in zadnje črevo. Če obremenitev doseže kritično točko, postanejo vznemirjene, pri tem spet rahljajo zimsko gručo in spet porabijo več hrane za obnavljanje manjkajoče toplote. Krog vznemirjenja se vedno hitreje obnavlja oziroma ponavlja vse dotlej, ko morajo čebele ne glede na zunanjo nizko temperaturo zapustiti panj in se otrebiti. Nekatere odletijo in se ne vrnejo več, druge, ki jih nizka tem-

peratura ovira pri izletu, pa se otrebijo kar na bradi panja, čelnici ali celo na satju. Če pa že poletijo, padejo v sneg in v njem končajo.

K sreči so na takšno usodo obsojene najprej stare čebele, za katere je tudi verjetno, da so okužene z nosečo. Če je pred panji sneg, ga posujemo s slamo, žagovino, drobirjem ali pa ga odstranimo. Čebele, ki pridejo iz panjev, pogosto sedijo v snegu, da bi si odpočile, poleg tega pa jim odbiti sončni žarki onemogočijo orientacijo, večina pa jih tudi za vedno ostane v snegu. Na drobirju ali slami pa si čebele, ki so še dovolj močne, lahko odpočijejo, se napijejo snežnice in se vrnejo v panj. Če sneg prekrije nakladne panje, ki so največkrat na prostem, ga ne odstranjujemo, ampak jih še sami prekrijmo s snegom, saj je dober izolator.

V neposredni bližini panja se sneg čez zimo stopi in tako nastane zračna blazina, ki dobro izolira in varuje panj pred mrzlimi vetrovi in preprihom. Žrel panjev v pozimi ne smemo ožati. Žrelo naj bo normalno odprto, vendar zavarovano s pločevinasto zaporo proti mišim. Žrel ne smemo zožati zato, da imajo čebele stalen dotok svežega zraka. Če pri kontrolnem pregledu ugotovimo, da je žrelo zamašeno, ga očistimo. Tudi na pasti in strup za miši ne smemo pozabiti. Pripravimo tudi hrano za ptice, da ne bi trkale po panjih in vznemirjale čebel, vendar pazimo, da hrana zanje ne bi bila preveč blizu čebeljnaka, saj bi tako privabili preveč ptic.

V čebeljak naj pozimi vstopa le čebelar, in še to le, če je res potrebno! Pozimi je sicer najboljši čas za izobraževanje. V dolgih večernih urah preglejmo zapiske o naših čebelah in skušajmo ugotoviti, kaj bi lahko naredili bolje. Berimo stare letnike Slovenskega čebelarja, v katerih je marsikateri koristen nasvet, ter strokovne knjige. Kdor nima svojih, naj si jih sposodi - ali še bolje - kupi, saj to nikakor ne bo stran vržen denar. Strokovno se moramo izobraževati na vse načine in povesod. Le tako bomo v prihodnjih letih še uspešneje čebelarili. Za-

to se udeležimo čim več predavanj, ki jih organizira domače ali sosednje društvo. Ob tej priložnosti vabim čebelarje na predavanja o biološkem načinu čebelarjenja pod vodstvom g. Matthiasa Thuna iz Nemčije. V Semiču bo predaval 17. decembra letos od 7.30 do približno 14. ure, predaval pa

bo tudi na Ptuj in v Vrzdencu pri Horjulu v organizaciji društva Ajda.

S tem prispevkom končujem pisanje mesečnih opravil. Vsem čebelarjem želim vse se božične praznike, dobro prodajo medu ter srečno, zdravo in medeno 1996. leto.

NAŠA LETOŠNJA MEDENA BERA

prof. EDI SENEGAČNIK

Čebelarjevo leto se je tudi letos kar hitro zasukalo in že smo pri koncu čebelarске sezone. Kot to delajo dobri gospodarji, tudi čebelarji ob letu obračunavamo svoje čebelarsko udejstvovanje v minulem letu. Naj kar takoj povem, da letos naš obračun ni preveč razveseljiv. Kadar namreč pri nas ne zamedo gozd, letina ni kaj prida. Tako je bilo tudi letos. Na žalost so med nami čebelarji, ki letos sploh niso videli medu. S precej čebelarji sem govoril in skoraj nihče se ni pohvalil. Kot star šolnik bi dal letošnji medeni beri oceno zadostno.

Naša opazovalna služba je tudi letos dobro delovala. Pohvaliti moramo njeno prizadevanje za sprotno obveščanje čebelarjev o medenju. Zdi pa se mi, kot tudi številnim drugim čebelarjem, da je bila opazovalna služba preveč optimistično naravnana. Zlasti se je to dogajalo takrat, kadar je vnaprej obetala medenje. Marsikateri prevažalec, ki se je ravnal po tem, je prišel na pašo zaman, kajti pravega medenja sploh ni bilo ali pa je zaradi dežja prenehalo. Pri hojevi ali smrekovi paši namreč ni pomembno, ali je podrast pokapana ali celo polita z mano. Pomembna je samo tehnika, to pa je naša opazovalna služba vselej upoštevala.

Čebele so povsod dobro prezimile in že zgodaj spomladi so prinašale obnožino. Pri nas v Ljubljani je bilo to 7. februarja. Kar lepa pomlad je bila ugodna za razvoj čebeljih družin. Pomlad jih je vabila na rumene cvetoče zaplate regrata, na sadno drevje in drugo cvetje. Ob dopolnilnem dražljnem krmljenju so se lahko družin kar lepo razvile in v prvi polovici maja so bile že pripravljene za akacijevu pašo. Ponekod je še pred

njo zamedil javor in čebelarji so razmeroma obilno točili. Akacija je letos v Pomurju kar dobro medila, saj so bili donosi od 15 - 20 kg na panj. Na žalost pa akacija na Primorskem, Goriškem in v Brdih ni dala skoraj nič. Le tu in tam je kdo kaj malega točil.

Ni čuda, da so čebelarji s tega območja komaj čakali pašo na smreki in hoji. Takrat pa je nastopilo deževno vreme in smreka sploh ni medila. Če so jo čebele tudi obletavale, so bili donosi malenkostni in še te je spet prekinilo slabo vreme. Sicer so bili obeti za dobro medenje na smreki kar dobri. V okolici Topolšice smo na smrekovih vejicah opazili toliko kaparjev kot še nikoli. Bile so dobesedno pokrite z njimi. Dež pa je v nekaj dneh vse uničil. Hoja je tudi začela mediti in je obljubljala dobro medenje. Opazovalna služba je vabila na Ljubljanski vrh, v Pokojišče in okolico. Čebelarji so takoj zasedli vsa dovoljena in tudi nedovoljena pasišča. Kmalu je bilo na tem območju celo preveč čebel. O tem je poročala tudi opazovalna služba. Kakor je prej vabila na ta pasišča, je potem čebelarje opozarjala, naj tja ne vozijo čebel. Bera na tej paši pa ni bila kaj prida, saj mi je neki čebelar povedal, da je stočil le približno 5 kg na panj. K temu je seveda pripomoglo deževno vreme. Bolje pa se je odrezalo Pohorje, kjer so imeli čebelarji več sreče in so kar dobro točili. Ponekod so čebelarji izrabili tudi pašo na lipi. Paša na kostonju je bila letos kar dobra. Čebele so napolnile medišča in ta med je prišel še kako prav čebelarjem, ki doslej sploh niso točili. Za številne je bil to edini med, ki so ga letos pridelali. Kostonjeva paša pa je pravzaprav zadnja. Če ne zamedo gozd, nastopi brezpašna doba in

takrat morajo čebelarji že poskrbeti za dodatno pašo z dražilnim krmiljenjem. S tem vzpodbudijo matice, da ne preneha zalegati, saj bi čebelarje družine tako ostale brez mladih zimskih čebel.

Paša na škrzatu je bila letos na Primorskem kljub veliki suši in vročini julija in avgusta še kar dobra. Prav dobrodošli so bili majhni donosi od 10 - 30 dekagramov na dan. No, ponekod je bilo tudi več, matice so lepo zalegale, družine so si zelo opomogle in nabrale tudi zimnico, ponekod pa še kak lonček medu za čebelarja. Povprečni donos je bil od 10 - 12 kg na panj. Ta paša postaja vse pomembnejša, saj se pojavlja v brezpašni dobi, ko moramo čebele sicer krmiti. Vse kaže, da bi nam ta paša lahko nadomestila izgubljeno ajdovo, želeto je le, da bi se škrzat še naprej širil in tako ustvaril nova pasišča.

Poglejmo zdaj, kako so čebelarili naši sosedi na Hrvaškem, kamor smo slovenski čebelarji vozili svoje čebele zlasti na jesensko pašo: na žepke, reso in materino dušico. Prav na območju, na katerem je bila najboljše paša, je divjala vojna in posledice so bile strahotne. Vse je bilo uničeno in požgano, seveda tudi čebelnjaki. V Petrinji smo imeli dobre čebelarske prijatelje. Ti so si v nekaj letih omislili sodobne prevozne čebelnjake, in sicer zato, ker so med lahko dobro prodajali Medexu. Naši prijatelji so bili skoraj vsi srbskega rodu in kadar smo pri njih in z njimi čebelarili, ni bilo nikoli niti besedice o politiki. Zdaj jih je zajela vojna in z njo tudi samouničevanje. Moj dolgoletni šofer Đuro, dober in plemenit človek, mi je pred kratkim telefoniral: "Edo, morali smo pobeči svi. Ja sam sa ženom u svom kamionu došao kao izbeglica u blizinu Subotice. Bojim se, da će nas poslati na Kosovo. Moja lepa kuća je uništena i sa njom sve pčele." Presenečen sem bil, saj že tri leta nisem prejel nobene vesti o njem niti o tamkajšnjih čebelarjih. Zato sem ga povprašal še po drugih prijateljih, npr. o Nikoli Jovanoviću, tamkajšnjem velikem čebelarju, in njegovem zetu Lončareviću, ki je imel več kot 100 panjev. Đuro mi je odgovoril: "Ne sprašujte za nikogar več, vsi so pobegnili, njihovi domovi in čebele pa so uničeni. Nismo več česa iskati v teh krajih."

Prijatelj Boško iz Gospića, zdaj živi kot

begunec v Zadru, pa mi je dejal: "V Gospiću so mi naložili tako velik davek na čebele, da sem moral vse prodati in odslej nočem več čebelariti v takih razmerah." Pred dnevi pa se je oglašil pri meni bosanski študent in povedal, da očetu čebele množično umirajo zaradi varoe. Zdravila v Bosni nimajo. Prosil me je, naj mu povem, ali imamo v Sloveniji kakšno zdravilo proti tej uničujoči bolezni. Dal sem mu zavitek fluvalinatnih deščic. Pripomnil je, da se odpravlja na dolgo pot v Visoko v Bosni. Te dni pa sem dobil njegovo pismo, odposlano že po vrnitvi v Ljubljano. Oče se mi zahvaljuje in v pismu zatrjuje, da smo Slovenci zares dobri ljudje. Kot piše, nikdar ni verjel tamkajšnjim Srbom, ki so Slovence grdo opravljali. Vojna jih je v Visokem hudo prizadela, saj je šla fronta nedaleč stran od njih. Izstrelki so padali tudi na njegove panje in jih nekaj uničili. Sicer pa so čebele preživele in jim dale kar precej medu. Kako prav jim je prišel, saj že dve leti ne morejo kupiti sladkorja. Še veliko bi lahko povedal o tamkajšnjih čebelarjih, a naj bo toliko dovolj.

Škoda, da slovenski čebelarji ne more-

Domači med moramo znati čebelarji pravilno ceniti, je mnenja Anton Švigelj iz Novega Polja pri Ljubljani. Cene na njegovi stojnici 800–1000 SIT so dokaz da ga cenijo. Foto: F. Marolt

mo več prevažati tja. Zdaj smo navezani le na naše pičle paše, čeprav tudi te niso zanič. Prav imajo tisti, ki trdijo, da jih moramo le smotrno porazdeliti in pravočasno izrabiti, pa bomo tudi doma lahko uspešni. Tako delajo avstrijski čebelarji; tudi oni letos niso imeli dobre paše, saj jim je gozdna popolnoma odpovedala. Urednik njihovega čebelarskega glasila Bienenvater gospod Ulz - tudi pri nas je že predaval - tolaži čebelarje z upanjem na boljše čase. Tako bi rad storil tudi jaz, saj tudi slovenski čebelarji dostikrat živimo le od upanja. Zato pa smo tudi vzdržali.

Sicer pa tudi na Hrvaškem letos niso imeli dobre paše. Prijatelj Antun iz Siska - čebelarji z več kot 200 panji - je povedal, da akacija ni dala skoraj nič, prav tako ne amorfa, kostanj pa je izjemno dobro medil in so na njem točili dvakrat. Tudi met zaradi suše ni dala nič. O žepku pa nihče ne ve nič, saj na večini teh pasišč divja vojna.

No, ob koncu pa spet kanček veselega upanja za dobro pašo v prihodnjem letu. Danes, ko to pišem, je deseti oktober, čudovito lep in topel jesenski dan. Z bratom

sva obiskala znanega vrhniškega čebelarja g. Kogovska, vodjo opazovalne postaje na Ljubljanskem vrhu. Pokazal nama je pokapano podrast, prineseno z opazovalne postaje, in povedal, da v tem lepem okotju hoja spet med. Njegove čebele, ki jih ima še vedno v gozdu, prinašajo vsak dan tudi do pol kilograma hojeve mane. Čebele namreč hojo vneto obletavajo. Čudila sva se ob pogledu na pokapano rastlinje. Spomnil sem se starega slovenskega čebelarskega pregovora: "Če na jesen zame-di hoja, potem prodaj voli in kupi čebele." Ta pregovor pa ni nič kaj sodoben, danes bi rekli: "Prodaj svoj avto in kupi čebele." To so v preteklosti nekateri že storili in se pri tem tudi opekli. No, čebelarji smo veseli takih napovedi, tudi če se ne bi v celoti uresničile.

Naši čebelarji torej končujejo sezono z manjšim pridelkom, tega pa bodo prav lahko prodali svojim kupcem. Ti so do zdaj kupili že večino medu. Tisti, ki letos niso točili, pa bodo segli po zlatih rezervah žlahtnega daru narave, ki jih imajo dobri čebelarji vselej na voljo.

LETOŠNJA PAŠA NA BLEDU IN REZULTATI ZAKLADNEGA ČEBELARJENJA Z LÉSICO

Marjan Debelak

Že nekaj let objavljam podatke o klimatsko-pašnih razmerah na Bledu in rezultatih svojega ljubiteljskega čebelarjenja na stalnem mestu. Podatke objavljam zato, da bi čebelarji, ki jih to zanima, lahko sami presodili resnično vrednost posebnih oblik čebelarjenja z AŽ panji, ki jih preizkušam.

Menim tudi, da imajo taki podatki splošnoinformativno vrednost in so droben prispevek h kroniki našega čebelarjenja. Žal smo čebelarji že od marca 1968 prikrajšani za branje rednih mesečnih poročil s čebelarskih opazovalnic po vsej Sloveniji, kot jih je nekdaj pripravljala opazovalna služba. Tedaj je ta zanimiva in poučna kronika naših klimatsko-pašnih razmer ugasnila. Tedaj (1966) smo sicer dobili hvalevredno opazovalno službo gozdnega medenja, vendar ta seveda deluje le sezonsko, svojih ugotovitev pa ne objavlja redno v Sloven-

skem čebelarju. Po mojem bi si morali prizadevati, in to bi bilo koristno za vse, da bi poleg opazovanja gozdnega medenja čim prej znova vzpostavili tudi posodobljeno mrežo trajnih čebelarskih opazovalnic na tipičnih različnih območjih Slovenije, na katerih čebelarimo na stalnih mestih.

Vremenske razmere na Bledu letos niso bile ugodne za doseganje dobrih rezultatov, če jih merimo s kilogrami iztočenega medu. Bera je bila daleč pod povprečjem. To je že drugo leto, v katerem je krivulja pašne uspešnosti v našem kraju padla. Upajmo - tako kažejo tudi dvajsetletna opazovanja - da bo prihodnje leto spet bolje.

Pozimi čebele niso imele pravega zimskega počitka. Za naše razmere pretoplo vreme jih je izvajljalo iz panjev in rahljalo zimske gruč. Sredi februarja je bil teloh že v polnem cvetju in čebele so nosile ob-

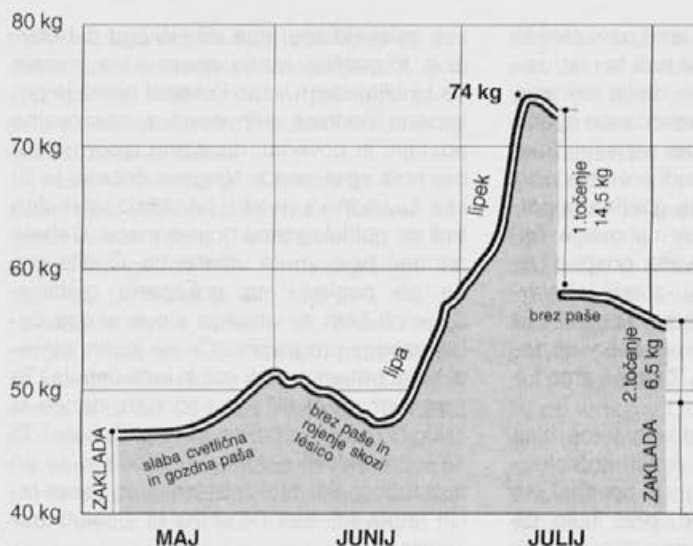

Diagram 1: Gibanje tehtnice v letu 1995 pod 9-satnim žnidersščem z zaklado. (Risba s podatki: M.D.)

nožino. Pomlad pa je bila preveč hladna, deževna in vetrovna, da bi čebele lahko izkoristile obilno cvetje. Kljub temu so bile moje družine, zazimljene v dveh etažah in brez matične rešetke v panju, že ob koncu aprila povsem razvite. Ob obilni zalogi hrane sicer to dosežejo vsako leto, in to brez dražilnega krmljenja in brez prestavljanja.

Žnidersščem sem že pred prvim majem dodal tretji oddelek - zaklado, napolnjeno s satjem in brez matične rešetke. V prvi polovici maja sem tem družinam na žrela pritrtil tudi lesice, saj je kazalo, da utegne katera rojiti. Vreme je bilo deževno in hladno, tako pred obdobjem ledenih mož in med njim, kot tudi po njih. Prav neverjetno in nez-

nosno za čebelarje, seveda pa tudi za čebele! Do konca maja se je tehtnica le nekoliko dvignila in je ostala veliko pod vrednostjo zadnjih štirih let. V enakem obdobju leta 1992 je npr. kazala 14 kg več.

Letos je popolnoma zatajila paša na sicer nezanesljivi smreki. Ta začne pri nas mediti, če že, v začetku junija, med bujnim cvetenjem bezga. Namesto da bi se tehtnica dvigala, je sredi pašnega obdobja zaradi nenehnega deževja in hlada neusmiljeno padala. Pašo in s tem dviganje tehtnice smo končno dočakali, žal, samo za nekaj kratkih dni, šele ob koncu junija, ko je začela cveteti lipa in takoj za njo (včasih je bil premor večji!) tudi lipek, ki navadno medi

Nekaj lipe in lipka cveti tudi ob prelestnem Blejskem jezeru, kamor letajo na pašo tudi moje čebele, a se prenekatere, žal, tudi utopi. (Foto: M.D.)

bolje od lipe. Letos med cvetenjem lipe in lipka ni bilo opaziti listne mane, ki včasih pomaga, da je bera z našega lepega narodnega drevesa še izdatnejša. Tako smo letos pridelali čisti nektarski lipov med, brez primesi drugih medov, saj so čebele pred pašo na lipi že povsem izčrpale svoje zaloge hrane. Tehnica se je 11. julija ustavila in se letos skoraj ni več dvignila. Točenje sredi julija in nato še v začetku avgusta, ko tik pred krmljenjem za zimsko zalogo odvzamam zaklade in preostale medene sate, sta dala povprečno 19 kg medu na panj.

Nekateri čebelarji ne verjamejo, da dosegam takšno bero medu, in mislijo, da lažem. Drugi mislijo, da imam izjemne matice, tretji, da je prav na Bledu največ medovitega rastlinja, četrti prisegajo na blejsko podnebje, nekateri pomislijo celo na ropanje. Česa vsega ne bi marsikateri naš čebelar verjel, da mu le ne bi bilo treba priznati, kako je količina medu v panju in čebelarjevih posodah skoraj povsem odvisna od smotrnega načina čebelarjenja.

Tudi letos se je najbolje, visoko nad povprečjem, odrezala družina v mojem najprostornijšem 12-satnem AŽ panju z 11-satno zaklodo; v njem je 35 AŽ satov in 11 satičev. Kljub velikosti to ni prav nič prevelik panj za enomatično čebelarjenje, če mu spomladi dodamo nekaj satov pokrite zalege iz rezervnih družin. Seveda pa zaradi takih posebnosti ne bomo zavrgli naših dobrih standardnih žnideršičev z 9 ali 10 sa-

Cvetovi sicer zdravilnega bezga ne privlačijo čebel. Čebelarji pa se ga kljub temu veselimo, saj nam sporoča, da bo, kajpak ob primernem vremenu, kmalu zamedila smreka. Poleg te modrosti je moj oče tudi trdil, da od naših čebel ne bo medu, kadar ne med smreka. Zaradi spremenjenega načina čebelarjenja pa se v našem čebelnjaku v zadnjih letih nabere nekaj medu tudi z drugih paš. (Foto: M.D.)

ti v enem oddelku. Tako velik panj imam zgolj za zabavo in potrjevanje železnega pravila, da več medu prinaša le močna, čim bolj močna družina. In kakšno veselje je tak panj gledati, ko se iz njega na pašo vsipajo čebele, ko težko otovorjene trumoma priletavajo s paše, pred žrelom pa cele legije prašičih čebel skrbijo za ustrezno zorenje medu.

Letos so nekatera drevesa lipe in lipka nekoliko medili ponovno avgusta. Čebele so

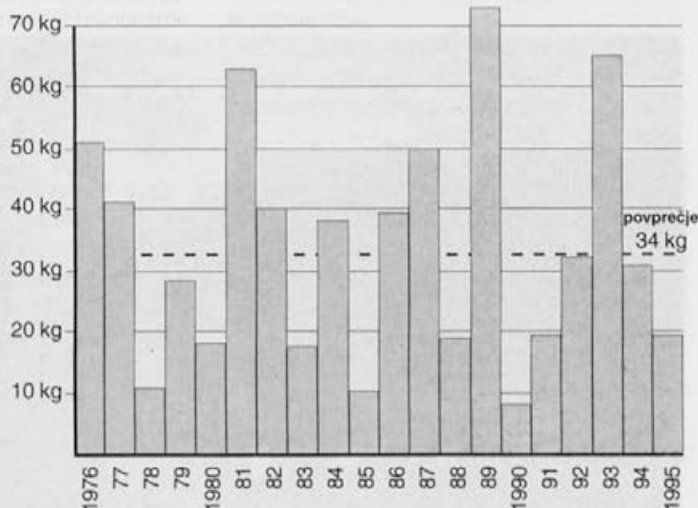

Diagram 2: Prikaz letošnje povprečne bere na en AŽ panj v primerjavi z minulimi dvajsetimi leti. (Risba s podatki: M.D.)

nabirale to mano v zgodnjih jutranjih in poznih večernih urah, tako da so verjetno nekaj malega prinesle kot dodatek za zimsko zalogo. Ob izdatni količini krmljenega sladkorja nekaj mane v panju gotovo ne bo delalo preglavic.

Ne le na Bledu, tudi na vsem zgornjem Gorenjskem so bile letošnje pašne razmere precej pod povprečjem. Iz čebelarških družin na območjih nekdanjih občin Radovljica in Jesenice poročajo, da so na panj iztočili naslednje količine medu: Podnart 5 kg,

Radovljica 8 kg, Brezje 7 kg, Jesenice 3 - 5 kg, Kranjska gora 0 - 8 kg, Gorje 0 - 6 kg, Bohinjska Bistrica 0 - 10 kg, Begunje 7 kg, Dovje 0 - 8 kg in Bled 7 - 19 kg.

Glede na tako slabe pašne razmere v tem letu in glede na to, da so v mojem čebelarstvu skoraj vse pridobitne družine po večkrat rojile - kljub temu pa zaradi uporabe lesice nisem imel z njimi skoraj nobenega dela, razen radovednega opazovanja - sem lahko tudi z letošnjo podpovprečno berno več kot zadovoljen.

ČEBELARSTVO V ŠVICI

MILAN MEGLIČ

Švicarji imajo bogato čebelarstvo zgodovino. Eden najpomembnejših čebelarških genijev je bil FRANCOIS HUBER (1750 - 1831). Kljub svoji slepoti je prodrl globoko v skrivnostno življenje čebel, znano pa je tudi njegovo delo NOVELLES OBSERVATIONS SUR LES ABEILLES (1792). V okviru inštituta v Liebefeldu sta delovala svetovno znana čebelarstva znanstvenika OTTO MORGENTHALER in ANNA MAURIZIO.

Glede na tri uradne jezike so švicarski čebelarji danes organizirani v treh deželni zvezah:

- Verein deutschschweizerischen und rätoromanischen Bienenfreunde (VDRB, 18.000 članov);

- Societe d'Apiculture Romande (SAR, 4.000 članov);

- Societa Ticinese d'Apicoltura (STA, 800 članov).

Vsaka deželna zveza izdaja tudi svoje glasilo, vse tri pa so združene v krovno državnoorganizacijo: Verband der Schweizerische Bienenzuchtvereine, VSBV, predseduje pa ji g. Jean-Paul Cochard.

Povprečen švicarski čebelar je po duši podoben slovenskemu čebelarju - ima majhno število panjev, čebele goji z dušo in telesom, kljub temu da mu le-te ne prinašajo gmočnih koristi. Poglavitno nenapisano vodilo jim je zavest o koristnosti čebel za naravo in človeštvo, zato se čebelarstva problematike lotevajo že kot profesionalci.

Tipičen švicarski čebelnjak.

Stojnica z medom in
švicarsko narodno nošo.
Foto: M. Meglič

Švicarji zelo poudarjajo izobrazbo čebelarjev, zlasti na področjih splošne čebelarške izobrazbe, vzreje čebel in nadzora nad pridelavo medu. Tako je v Švici približno 150 čebelarskih svetovalcev, 50 vodij tečajev za vzrejo matic in 200 nadzornikov medu. Za zdravje čebel skrbi 500 čebelarjev - čebelarskih preglednikov, ki tesno sodelujejo z veterinarskimi službami. Vsa ta armada dodatno izšolanih čebelarjev deluje prostovoljno, in to poleg svojega osnovnega poklica. Osnovne celice švicarske čebelarske organizacije so čebelarske sekcije, v katerih člani izmenjujejo izkušnje, se izobražujejo, organizirajo izlete itd. Vsaka sekcija ima svetovalca, čebelarskega preglednika - inšpektor v primeru bolezni čebel odreja ukrepe za saniranje bolezni in sodeluje z veterinarji. Nadzornik medu skupaj z nekaj izšolanimi člani in ob pomoči senzoričnega preiskusa ugotavlja, ali med odgovarja zahtevam po kakovosti. Glede na izide teh analiz čebelarji dobijo nalepke za med, ki jih izdaja zveza.

Kot pogoj za uporabo predpisane nalepke "kakovostni švicarski med" v Švici torej ne postavljajo nobene analize. Organiziran pa je nadzor nad pridelavo medu, predvsem nad načinom čebelarjenja (uporaba sladkorja, zdravil), točenjem in skladiščenjem. Nadzorniki pridelave medu z refraktometri na terenu takoj po točenju ugotavljajo odstotek vode v medu, ta pa po švicarskih predpisih ne sme biti višji od 18,5 odstotka. Opravljajo tudi naknadne kontrolne analize medu v trgovinah. Tako opravijo

približno 100 analiz na leto, stroške zanje pa plačuje zveza.

V Švici lahko med prosto uvažajo, za izvoz medu pa ne dobijo nobenih subvencij. Zato imajo čebelarji pri prodaji čebeljih pridelkov hudo konkurenco v tujih podjetjih, ki prodajajo poceni med, in pri lastnih grosistih oz. polnilcih, ki se ukvarjajo s polnjenjem medu. Čebelarji sami se skušajo skušajo čim bolj zavarovati, saj jim država ne pomaga niti pri trženju niti jim ne subvencionira opravevanja. S subvencijo v višini 250.000 Sfr a jim država pomaga le pri svetovanju in izobrazbi, zato pa morajo čebelarji gojiti čebele v vsaki, tudi najbolj zakotni dolini. O velikem pridelku medu ni govora. Njihov moto je, da narava potrebuje veliko majhnih čebelarstev in le majhno število velečebelarstev.

Dobro se zavedajo nevarnosti polnilcev medu in grosistov, ki želijo skriti izvor medu za svojo blagovno znamko (ceneni uvoženi

Čebeljak v snegu. Dodan je že prostor za točenje.

Švicarski med je pakiran v zelo lično embalažo. Foto: M. Meglič

med navadno prodajajo pod lastno trgovsko znamko).

Za kakovost švicarskega medu skrbijo s strogimi pravili in reklamo. Ta je učinkovita tudi na zelo prikupni, privlačni in strokovno izpopolnjeni embalaži. Švicarska čebelar-ska zveza na podlagi podatkov o stroških predelave medu priporoči ceno, po kateri

naj čebelarji prodajajo švicarski med kupcem. Zdaj je ta cena 21 Sfr za kilogram. Ves med mora biti v kozarcih in ustrezno etiketiran.

V slučaju, da čebelar odda med posredniku, etiketiranje odpade, lahko je v večji embalaži in tudi odkupna cena je v tem primeru nižja. Zato ni čudno, da kupci, ki so verjetno dobro osveščeni, sproti pokupijo ves doma pridelani med po 18 Sfr/kg, čeprav je uvoženi občutno cenejši.

Predvsem uporabljajo manjšo embalažo po 250 gr, 500 gr in 1 kg. Embalaža je zelo različna: od kartonske, steklene do PET embalaže. Kot novost uporabljajo tudi rjavo stekleno embalažo - kozarce, ki ne prepuščajo UV žarkov. Raziskovanja so namreč dokazala škodljiv vpliv svetlobe na kakovost medu. Približno 50 odstotkov medu v Švici prodajo v 500 - gramskih kozarcih.

Zavedajo se tudi pomembnosti pokrovička za kozarce; ta je zato ta tipičen in tudi na pogled lep. Uporabljajo več vrst nalepk, vse pa imajo nekaj skupnega: kupca obveščajo o vrsti medu, količini, pridelovalcu, načinu skladiščenja, kristalizaciji, teži, kot pojem kakovosti pa zelo poudarjajo oznako "švicarski".

Švicarji so z natančnimi analizami ugotovili, da le majhne količine uvoženega medu ne vsebujejo spor hude gnilobe. Ker so njihove čebele zdrave, razmišljajo, da bi to dejstvo uporabili tudi pri cenjenosti kakovosti švicarskega medu.

Z vsemi potrebščinami zalaga čebelarje veliko trgovsko podjetje Bienen Maier, Kun-

Velika maketa čebele, ki je bila razstavljena na svetovni razstavi, je bila zanimiva reklamna poteza švicarskih čebelarjev. Foto: J. Mihelič

Švicarski čebelarji vzdržujejo veliko alpskih plemenitih postaj in to na višini okoli 2000 m. Strokovno in finančno pa jih podpira inštitut v Liebefeldu. Foto: J. Mihelič

ten. Tudi iz kataloga omenjenega podjetja je opazna pripadnost švicarskim čebelarjem. Zlasti je zanimiva ponudba embalaže, etiket, reklamnega gradiva, ki pospešujejo prodajo švicarskega medu.

Danes so za čebelarski svet zelo zanimiva raziskovanja, ki jih opravlja sekcija za čebele v Liebefeldu pri Bernu. Ta se ukvarja predvsem z biologijo čebel, zatiranjem varoe, čebelarsko tehnologijo in kakovostjo čebeljih pridelkov.

V boju proti varozi razvijajo nov način kombiniranega zatiranja. Ugotavljajo namreč, da kemična sredstva puščajo v satju strupene ostanke, s tem pa so posredno ogroženi tudi med, cvetni prah itd. Prav tako ugotavljajo vse večjo količino ostankov kemičnih sredstev v vosku tudi pri predelavi voska v satnice. Zato so razvili t.i. "integrirani" (kombinirani) način boja proti varoi. Pri tem priporočajo uporabo organskih kislin, predvsem mravljinčne, mlečne in oksalne kisline ali kombinacijo le-teh in samo po potrebi še dodatno APTETIE VAR. Kontrolirati je treba približno 10 odstotkov družin. Najpomembnejši pri tem je podatek o naravnem osipu varoe. Če je naravni osip v 10 dneh večji od povprečno po ene varoe na dan, je treba uporabiti še dodatna sredstva. Če je naravni osip večji od tri varoe na dan, je treba spomladi izrezovati trotovine. Organske kisline ne puščajo nobenih škodljivih ostankov in tudi pri varoi do danes niso ugotovili nobene odpornosti na organ-

ske kisline.

Integrirani način zatiranja varoe vključuje:

1. uporabo ene od organskih kislin (najprimernejša je mravljinčna kislina),
2. izrezovanje trotovine,
3. kontrolo stanja napadenosti s testnimi vložki.

Vsak, ki začne varoo zatirati na ta način, pa si mora najprej zagotoviti satnice, ki ne vsebujejo nikakršnih ostankov kemičnih sredstev.

Še pred letošnjim kongresom APIMONDIE je bil 10. avgusta v časopisu "LE SILON ROMAND" objavljen obširen in zanimiv članek o panjskih končnicah na Slovenskem. S tem so Švicarji bralcem predstavili našo bogato čebelarsko zgodovino in nas pravzaprav kot gostitelji prijetno presenetili.

Na čebelarski razstavi ob letošnjem svetovnem kongresu Apimondie v Lozani so imeli najlepše urejene razstavne prostore. Švicarskim čebelarjem želimo še veliko uspehov, predvsem pa čebelarskega zadoščenja ob vzreji za človeštvo tako pomembne žuželke - čebele.

Viri: Schweizerische Bienen-Zeitung, 8/95; Biene und Bienenzucht in der Schweiz; Obisk razstave Apimondia 1995, pogovori.

Fotografije tipičnih švicarskih čebelnjakov je prijazno posredoval g. Bertchold Lehnerr, redaktor BR, Schweizerische Bienen - Zeitung.

ŠTEFAN ČUKA - KOČEVSKI ČEBELAR IN INOVATOR

Štefana Čuko smo obiskali na njegovem domu pri Kočevski Reki. Čebelarji s petdesetimi panji na stalnem mestu v kočevskih gozdovih. Poleg pridobitnih družin ima vedno približno petnajst rezervnih družin. Predvsem kočevski čebelarji ga dobro poznajo po njegovih izboljšavah in inovacijah, s katerimi si je olajšal delo pri čebelah in povečal tudi pridelek medu. Zato smo se odločili, da ga predstavimo v rubriki "Naši znani čebelarji", saj so njegove izkušnje lahko dobrodošle tudi drugim čebelarjem. V pogovoru nam je o svojem čebelarjenju povedal tole:

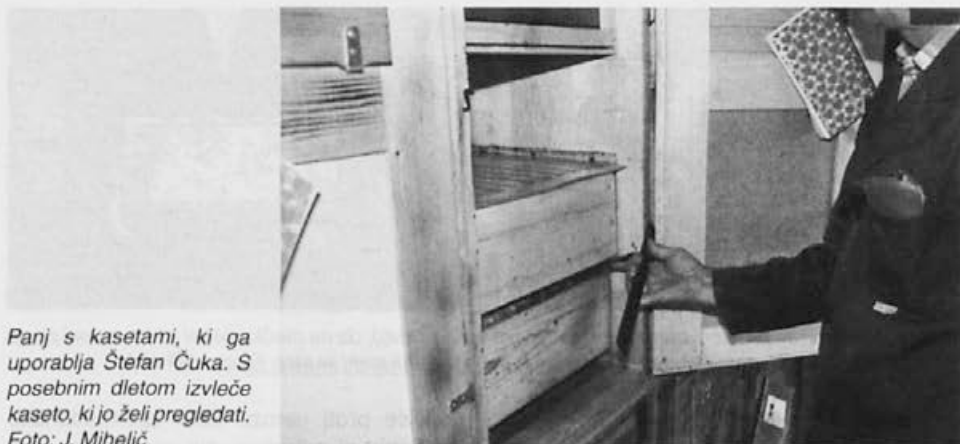
"Rodil sem se leta 1933, leta 1956 pa

sem se preselil na Kočevsko. V bližini mojega doma je s 25 AŽ panji čebelaril star čebelar Ješelnik. Ker so me čebele privlačile, sem se večkrat ustavil pri njegovem čebelnjaku in mu potem pomagal pri pregledih in točenju medu. V zahvalo mi je podaril mojo prvo družino v devetsatarju. Preložil sem jo v AŽ panj, ki sem ga po vzorcu izdelal sam. Še isto leto sem od drugega čebelarja kupil še en roj čebel. Izdelal sem še en AŽ panj, tokrat na toplo stavbo, kot mi je svetoval neki sodelavec. Vanj sem dal kupljeni roj. Takoj sem si izdelal tudi čebelnjak za 12 AŽ panjev. Šest panjev zanj sem naredil na hladno stavbo, šest pa na toplo, vsi sati pa so bili AŽ mere 26 cm x 41 cm. Tako se je leta 1965 začelo moje čebelarjenje. Prvo leto sem že točil prvi pridelek in to me je spodbudilo, da sem se s čebelarstvom začel ukvarjati bolj načrtno.

Po treh letih aktivnega čebelarjenja sem ugotovil, da čebele iz panjev na toplo stavbo naberejo več medu in da se spomladi bolje razvijajo. Panje na hladno stavbo sem podaril prijatelju, zase pa sem jih izdelal na toplo stavbo. V nove panje sem lahko dodal 28 satov (v plodišče štirinajst in prav toliko v medišče), ostalo pa je še dovolj pro-

Čebelnjak čebelarja Štefana Čuke nekoč (zgoraj) in danes (spodaj) ...

*Panj s kasetami, ki ga uporablja Štefan Čuka. S posebnim dletom izvleče kaseto, ki jo želi pregledati.
Foto: J. Mihelič*

stora za obe okenci. Kmalu sem spoznal, da močne družine naberejo več medu. Kljub večjemu donosu pa nisem bil popolnoma zadovoljen, saj je bilo s temi panji veliko dela pri pregledih, čebele so satje močno lepile, tako da ga je bilo težavno izvleči iz panja. Ob vsakem pregledu sem moral iz panja zložiti tudi vse sate. Zato sem začel razmišljati, kako bi naredil panj, ki bi bil ugoden tako za razvoj čebel kot tudi za čebelarjevo delo. Zato sem preizkusil več vrst panjev, katerih satniki so bili:

26 cm x 41 cm - AŽ panj na toplo stavbo,

22 cm x 41 cm - AŽ satnik nižje mere,

20 cm x 41 cm - AŽ kasetni sistem,

17,5 cm x 41 cm - kasetni sistem, ki ga uporabljam danes.

Ker imam čebele pri hiši in se veliko ukvarjam z njimi, so se mi zamisli porodile same od sebe, pomagale pa so mi tudi izkušnje in želja izdelati boljši panj. Za poskus sem najprej naredil dva panja. Zamislil sem si sate v kasetah. Sati so bili visoki 20 cm, dolgi pa 41 cm. Panj sem izdelal nekoliko višji, tako da so šle vanj štiri kasete, narejene iz lesa. V vsaki kaseti je bilo deset satov na hladno stavbo. Kasete sem obesil na letve, pritrjene na steno panja v sredini kasete. To se mi ni obneslo, ker so čebele lepile letve in kasete ni lepo tekla po njih. Letve sem nato zožal in jih prestavil na spodnjo stran kasete. Tudi ta rešitev ni bila dobra. Pri tretjem poskusu pa sem izdelal kasete iz lesonita, namesto letav pa sem uporabil vijake za les. Za vsako kaseto sem

uporabil osem vijakov in jih privil v stranske stene panja. Kasete zdaj drsi, če jo izvlečem, po štirih lesnih vijakih, ki gledajo iz stene le 12 mm. Vijaki omogočajo zadovoljivo drsenje kasete, če jo potegnem iz panja. Da pa pri tem, ko jo izvlečem ali potisnem nazaj v panj, ne poškodujem čebel, sem na sprednjo steno panja pritrdil dva le-

Točilo, ki si ga je čebelar Čuka izdelal sam. Foto: J. Mihelič

Kaseta teče po vijakih v steni panja zato je ni težko izvleči (levo), da ne mečka čebel pa so v steni panja tudi priviti distančniki, zato čebele lahko lezejo tudi po zunanji steni kasete. Foto: J. Mihelič

sna vijaka, ki gledata iz stene 7 mm in opravljata funkcijo distančnika. Tako je na sprednjem delu panja prehod za čebele širok 7mm, ob straneh pa je med kaseto in stranskimi stenami panja le 3 mm prostora. Med spodnjo in zgornjo kaseto je prostora 6 mm.

Tudi s to rešitvijo še nisem bil popolnoma zadovoljen. Kasete so bile nekoliko pretežke, razvoj čebel ni bil takšen, kot sem pričakoval, matica pa ni hotela sama preiti iz spodnje v zgornjo kaseto, ker je bil nad zalego prevelik venec medu. Zato sem izdelal štiri nove panje in vanje vgradil satnike, visoke 17,5 cm in dolge 41 cm. Tudi v tem panju so bile štiri kasete. V začetku nisem uporabljal matične rešetke, pozneje pa sem začel uporabljati plastične matične rešetke, ki sem jih vstavil nad drugo kaseeto. Z manjšimi posegi oziroma z manj dela sem v novem panju dosegel boljši donos medu. Čebelarje družine prezimim v dveh ali treh kasetah. Spomladi kasete zamenjam: zgornjo vedno prestavim na dno panja, pri tem očistim tudi podnice in dodam fluvalinatne

paličice proti varozi. Tako spomladansko krmljenje ni potrebno, saj spodbudim prenos hrane po panju, v katerem je jeseni od 15 do 20 kg hrane. Tako spodbudim matico k zaleganju. V obdobju rojilnega razporeditve, ker je pri nas nekoliko bolj hladno, ponavadi to izbruhne šele junija - dodam še četrto kaseto. Vse slabe sate z zalego prestavim v četrto kaseto, v drugo kaseto pa vstavim satnice in prazne sate. Tako povečam prostor matici. Družine so ob prvi paši že zelo močne, zato skoraj ne rojijo. Slabiče zamenjam z rezervnimi družinami. Družin ne krepim z zalego iz rezervnih družin. Matica mora biti sposobna sama napolniti panj s čebelami. Hrano dodajam le, če je panj brez nje, če je vreme slabo ali v brezpašnem obdobju. Matično rešetko navadno dodam šele junija, pred smrekovo pašo. V vsak panj dodam od štiri do šest satnic.

Panj s kasetami mi ustreza predvsem zaradi preprostega preprečevanja rojenja, pri pregledu delam le s kasetami, ki jih izvlečem in pregledam. To opravi le spom-

Levo pogled na kaseto s satjem v panju. Vidni so vijaki, ki nosijo kaseto desno pa pogled v čebelnjak z zvezki za zapiske, ki visijo na vsakem panju. Foto: J. Mihelič

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

XCVII. LETNIK

Urednik
prof. Janez Mihelič

IZDAJA ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Ljubljana 1995

LETNO KAZALO

Adamič France:

Naši velečebelarji - ob 130. obletnici kranjske čebelarke postaje v Višnji Gori	149
---	-----

Babnik Jože:

O odbiri in shranjevanju satja	43
Prava moč čebeljih družin ob pravem času ...	66
Prezračevanje panjev pozimi	76
Nekaj o velikosti celic	146

Božič Matija:

Pašni (ne)red	137
---------------------	-----

Cerovšek Franc:

Petdesetletnica čebelarke organizacije na Primorskem	280
--	-----

ČD Radenci:

Vesetje med člani čebelarke družine iz Radencev	314
---	-----

Čepe Marjan:

Čebelarji premalo cenimo čebelje pridelke	79
--	----

Debelak Marjan:

Glej, roj je priletel	13
Roji brez matic	46
Z lesico bi morda laže oživili čebelarjenje na kmetih	76
Izruba premične zaklade ob rojni krizi in pri prevozu na pašo	114
Dvajset let zaklade in zakladnega čebelarjenja z AŽ panji	139
Dvajset let zaklade in zakladnega čebelarjenja z AŽ panji	170
Dvajset let zaklade in zakladnega čebelarjenja z AŽ panji	201
Naš čebeljak	235
Izkušnje in nove ugotovitve pri čebelarjenju z lesico	268
Izkušnje in nove ugotovitve pri čebelarjenju z lesico	298
Letošnja paša na Bledu in rezultati zakladnega čebelarjenja z lesico	327

Debeljak Marko:

Vloga čutil v sporazumevanju med čebelami	39
Vloga čutil v sporazumevanju med čebelami	69

Gregorc Aleš:

Bolezni, ki se prenašajo z medom	38
--	----

Gregori Janez:

Evropsko leto varstva narave 1995 in kranjska čebela	116
--	-----

Jamnik Franci:

Čebelji pridelki in njihova uporaba	302
---	-----

Jelenc Janez:

Ali so pogače lahko tudi škodljive?	106
---	-----

Janko-Rogelj Mira:

Pregled zimskih čebeljih mrtvic	11
Poročilo o zdravstvenem stanju čebel v letu 1994	105
Preprečevanje nosečnosti čebel	135
Zdravstveno varstvo čebel na svetovnem čebelarjem kongresu apimondie v Švici	306

Kladnik Viktor:

Jubilejno leto sevniških čebelarjev najuspešnejše	120
Petinsedemdeset let Franca Stoparja	282

Kolenc Anton:

Prijeten izlet članov ČD Grosuplje na Primorsko	313
---	-----

Koplan Zvonko:

Mihail Ambrožič v triglavskem planinskem muzeju	152
---	-----

Korošec Darko:

Čebelarji dan v Mariboru	4
--------------------------------	---

Kranjc Ivan:

Nekaj o povzročiteljih gozdne mane	198
--	-----

Krejač Vlado:

Zborovanje čebelarjev	248
-----------------------------	-----

Kumer Jože:

Praznovanje v Velenju	60
-----------------------------	----

Lipičnik Stanko:

Zaklada za medišče AŽ panja	74
-----------------------------------	----

Marolt Franci:

Seminar o iskanju čebeljih paš	17
Podvig za knjigo rekordov	58

Medved Dušan:

Uspešno čebelarjenje v novih razmerah	44
---	----

Meglič Milan:

Trženje: Pomagaj si sam in	143
Čebela buckfast	169
Čebelarja začetnika zanima življenje čebel ...	179
Čebelarstvo v Švici	330

Mihelič Janez:

Že trinajsti mednarodni čebelarski simpozij v Gorici	34
Hrvaški čebelarji so praznovali 40-letnico svoje čebelarske organizacije	59
Grosupeljski čebelarji so pregledali svoje delo in se dogovorili za prihodnje	83
18. republiški čebelarski seminar v Polju pri Ljubljani je bil v znamenju rekordov	97
Čebelarji smo se v Ljubljani zbrali na 44. redni letni skupščini ZČDS	161
ZČDS je z argumenti uspela doseči znižanje pristojbin za zdravstvena spričevala	184
Mladi čebelarji so se srečali in tekmovali prvič na Koroškem	193
Mladi čebelarji so se srečali in tekmovali prvič na Koroškem	206
Kočevski čebelarji so izvolili novo vodstvo društva	213
Praznovanje 80-letnice čebelarskega društva Ravne na Koroškem	214
Naši znani čebelarji - Lojze Ličen iz Nove Gorice	243
Čebelarsko društvo Ribnica je praznovalo 90-letnico uspešnega dela	246
Čebelarska družina Velka - Sladki Vrh je ob 40-letnici delovanja izdala Almah	248
Uspešen nastop slovenskih čebelarjev in podjetnikov na kongresu Apimondie v Švici ..	257
Uspešen nastop slovenskih čebelarjev in podjetnikov na kongresu Apimondie v Švici ..	271
Ciril Jalen - vzrejevalec in zagovornik čiste kranjice	272
Kamniški čebelarji so slovesno odprli nov čebelnjak na plemenitni postaji na Kopljskih	275
Zanimivosti s svetovne čebelarske razstave Apimondie v Švici	289
Rubrika "Izkušnje naših čebelarjev" je namenjena tudi vam	296
Štefan Čuka - kočevski čebelar in inovator	334

Pavlin Bojan:

Čebelarjeva opravila v januarju	7
Čebelarjeva opravila v februarju	37
Čebelarjeva opravila v marcu	67
Čebelarjeva opravila v aprilu	101
Čebelarjeva opravila v maju	133
Čebelarjeva opravila v juniju	166

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	195
Čebelarjeva opravila v septembru	228
Med nemškimi čebelarji v Fischermuhleju	240
Čebelarjeva opravila v oktobru	261
Čebelarjeva opravila v novembru	295
Čebelarjeva opravila v decembru	324

Pfeifer, Kladnik:

Srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev Posavja	185
--	-----

Podobnik Nejko:

90 let že ne medi zaman	346
-------------------------------	-----

Plut Stane:

Čebelarska razstava v Semiču	279
------------------------------------	-----

Poklukar Janez:

Proizvodni test matic v letu 1994	129
Mednarodni simpozij o čebelarjenju na otokih ..	225

Prevod:

Čebelarski pogovori	20
Razmere na trgu v ZDA, Argentini, Kanadi, Kitajski, Nemčiji, Japonski, Mehiki in Rusiji ...	21
Preverjanje kakovosti medu	25
Dodatno krmljenje čebel	25
Recepti z medom	29
Barva panjev	48
Lanska bera na mani lekanije v gozdu Turin-gen leta 1994	49
Tudi v Furlaniji škrlat izloča medeno mano ...	51
Kako hitro najti matico - brazilska metoda	55
Protitumorne snovi v čebeljih pridelkih	55
Čebelarji, ne učimo se na tujih izkušnjah	56
Pomen holina v medu	80
Novice iz čebelarskega sveta	81
Uporaba medu pri živčnih obolenjih	82
Nov način odkrivanja varoe	108
Apimondia - 34. mednarodni čebelarski kongres	151
Apimondia - 34. mednarodni čebelarski kongres	181
Novice iz čebelarskega sveta	212
Evropsko poklicno čebelarstvo je v krizi	277
Kratke novice iz čebelarskega sveta	278
Dežela mleka in medu	278

Rihar Jože:

Čebelarstvo danes in jutri	103
Vpliv različnih vrst hrane na življenje čebel s povdarkom na mano	231

Roškar Zdravko:

Alergijske reakcije po piku čebel	262
---	-----

Runtas Milan:

Kako čebelarji v Avstraliji	144
S poti po Avstraliji	175
Obdavčitve čebelarstva	344
Novosti v pravilih in zakonu - pojasnila	343

Rupnik Srečko:

60-ta obletnica smrti potovalnega čebelarstva učitelja Ivana Jurančiča	249
--	-----

Sajevec Stane:

V Uradnem listu R Slovenije - takse za uvoz medu	107
Sodno zapriseženi izvedenci za čebelarstvo v R Sloveniji	249

Senegačnik Edi:

Naša letošnja medena bera	325
---------------------------------	-----

Skok Marjan:

Ob novem letu	3
Tudi letos imamo čebelarji težave z regresiranim sladkorjem	217
Slovenski čebelarji in ZČDS na razpotju	321

Stanovnik Marija:

"Po bečelah se vižej"	9
-----------------------------	---

Struna Ljubo:

Devetdeseti rojstni dan borovniških čebelarjev	312
--	-----

Sušnik Marjeta:

Še o krmljenju čebel	20
Še nekaj o prehrani čebel	344

Šega Polona:

Dediščina čebelarstva v Rogatcu in okolici	27
Dediščina čebelarstva v Rogatcu in okolici ...	56
Dediščina čebelarstva v Rogatcu in okolici ...	85

Šimec Jože:

Čebelarstvo luknjalo - Heckler	349
--------------------------------------	-----

Šivic Franc:

Čebelarstva razstava v Rogaški Slatini	15
Črni oblaki na čebelarstvu	244

Šnajder Jože:

Čebelarstvo praznovanje in odprtje čebelarstva muzeja v Rožu v Avstriji	183
---	-----

Tajnikar Maks:

Zakaj ajda ne medi	296
--------------------------	-----

Vehovec Matjaž:

Čebelarstva uniforma	345
----------------------------	-----

Veterinarski zavod RS:

Seznam veterinarjev pospeševalcev	312
---	-----

Vidmar Magdalena:

Zdravstveno stanje čebeljih družin v vzrejalščih in plemenščih matic v letu 1995	266
--	-----

Vrhunc Margareta:

Čebelarjenje enkrat drugače	119
-----------------------------------	-----

Vrhunc Meta:

Čebelarjenje enkrat drugače	147
-----------------------------------	-----

Zaletel Pavel:

Vprašanje - odgovori	18
Prvo slovensko čebelarstvo društvo	304
Prvo slovensko čebelarstvo društvo	340

ZČDS:

Anton Sedmak je praznoval 75-letnico	87
Hinko Klanšek in njegovih 87 let	88
Vabilo na 44. letno skupščino ZČDS	121
Prijave na XVIII. srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev na Ravnah na Koroškem	122
Naslovi poverjenikov za pasišča	122
Ivan Perše 80-letnik	153
Poverjeniki za pasišča	156
Vzrejevalci matic 1995	213
O zbiranju članarine za leto 1996	308
Pred občnimi zbori	309
Najpomembnejši sklepi s 13. seje izvršnega odbora ZČDS	310
Polletna realizacija finančnega načrta ZČDS za leto 1995	311

Zupančič Milan:

Zanimivosti pri dodajanju matice	139
--	-----

Žerdin Jože:

Ko bi čebele vedele, kaj tare črenševske čebelarje	193
Uspešni čebelarji krožki	249
Srečanje s Štefanom Vučkom, najstarejšim čebelarjem iz Črešnjevcov	315

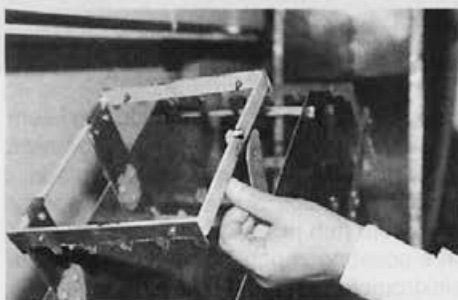
ladi, da vidim, kako matica zalega. Že če kaseto pogledam z vrha, vem, kakšne so razmere v družini. Tudi pri zamenjavi matice je postopek zelo preprost, saj dodam celo kaseto s čebelami z mlado matico na vrhu, vmes pa položim nekoliko preluknjano polo časopisnega papirja.

Ta panj sem začel preizkušati že leta 1970, do danes pa sem ga le nekoliko dopolnil, tako da mi zdaj popolnoma ustreza. Dodal sem le plastično matično rešetko - vstavim jo tik pred smrekovo pašo - ter poseben vložek ob vhodu v panj, ki preprečuje vstop roparicam, in vijake iz lesa (na vsako stran panja po tri), ki nosijo kaseto in po katerih kaseta drsi, kadar jo izvlečemo. Izdelal pa sem si tudi posebno orodje, s katerim si pomagam, kadar želim kaseto izvleči iz panja. To je nujno ob dobri paši, ker je tedaj nekoliko več prizidkov. Donosi medu so boljši kot v klasičnem AŽ panju desetsatarju. Za to pa nima zasluga samo panj, ampak tudi dobra matica, lepo vreme in medenje. Če so izpolnjeni vsi ti pogoji, je tudi uspeh zagotovljen. Matice vzrejam od izbranih družin in od prelegancev, to je družin, ki so več let zelo uspešne. Način vzreje je podoben Hopkinsovemu načinu vzreje matic, objavljenem v Slovenskem čebelarju, 1991, št. 12, str. 337.

Ker mi želja po izboljšavah v čebelarstvu ni dala miru, sem si izdelal tudi poseben prašilček; v njem uporabljam sat, razdeljen na tri dele. Poleg tega sem izdelal tudi vodoravno stojalo za medene sate, ki ga uporabljam za odkrivanje medu s posodo za medene pokrovce, kozico za odkrite sate, matičnice za lovljenje matic in premično polico, ki jo uporabljam pri pregledih čebel in jo po potrebi prestavljam iz panja v panj, kadilo na električni pogon ter posebno vertikalno točilo, ki porabi malo prostora in ne lomi mladega satja. Glede na gostoto medu lahko poljubno prilagajam tudi hitrost vrtenja. Poleg tega uporabljam za dimljenje čebel izključno samo posušene rastline, in to nadzemne dele vratiča (*Tanacetum* l.), pravega lakotnika (*Galium verum* l.), medene detelje (*Melilotus* hill.), preizkušam pa še materino dušico (*Thymus* l.). Prednost uporabe posušenih rastlin za dimljenje, še posebno, če so zdravilne, je predvsem v tem, da dim zelo pomiri čebele, hkrati pa ni

Ko polnimo točilo najprej odpremo gornji pokrov.

S posebno zaporko pritrdimo medeno satje.

Hitrost vrtenja lahko spreminja s posebnim vijakom. Foto: Janez Mihelič

škodljiv za čebelarja. Jeseni, ko so čebele bolj nagnjene k ropanju, uporabljam tudi bezgovo listje. Dostikrat se med čebelami dveh sosednjih panjev vname hud boj. To preprečim tako, da med panja ali med več panjev postavim oziroma položim bezgovo listje. To čebele odbija in tako se ustavi tudi ropanje.

Za izdelavo točila, v katerem se sati vrtiljo pokončno, sem se odločil, ko sem leta 1969 v Slovenskem čebelarju, številka 8 - 9, na strani 249 prebral članek, ki je poro-

Štefan Čuka si je sam izdelal stojalo za odkrivanje satov z posodo za medene pokrovčke ter kozico za odkrite sate. Zelo enostavno in praktično. Foto: J. Mihelič

čal o novem tipu točila. Prvo točilo, ki sem ga izdelal, je bilo na 6 satov, drugo na 15 satov, tretje točilo - tega uporabljam zdaj - pa je na 25 satov. Ko v sate vložim posebne kasete (teh je v točilu pet s petimi sati), jih s posebno zaponko pritrdim in vključim elektromotor. Obrate lahko uravnavam 65 do 360 v minuti; bolj ko so sati prazni, bolj povečujem hitrost. Ko točilo iztoči sate, sestavim novo odkrito satje in postopek ponovim. Pri točenju satja ni treba obračati.

Kadilnik na baterijo je moja zadnja izboljšava in z njo sem zelo zadovoljen, saj čebelarju prihrani precej časa. Tudi delo z njim je zelo preprosto. Ima namreč posebno stikalo, s katerim po potrebi vključujemo majhen ventilatorček, tako da skoraj ni možnosti, da bi prenehal delovati. Občasno le zamenjamo baterijo, in to je vse. V treh različnih izvedbah jih izdelujem tudi za druge čebelarje (z eno 4,5 W baterijo, z dvema baterijama po 4,5 W in 1,5 W in s tremi baterijami; ena 4,5 W in dve po 1,5 W).

Še nekaj o mojem čebelarjenju v sezoni. Družin nikoli ne krepim s pokrito zalego iz rezervnih družin, vedno jim dodam samo celo rezervno družino skupaj z matico, staro pa odstranim, če z razvojem družine nisem zadovoljen. Že junija uredim dve spodnji kaseti, tako da je na drugi kaseti plastična matična rešetka. Nad rešetko sta ena ali dve kaseti za medišče. Ko kaseto izvlečem, jo pogledam od spodaj in takoj vidim, ali so matičniki že nastavljeni in zaleženi, ko so v njih jajčeca. To se sicer zgodi redkokdaj, ker imajo v drugi nakladi po šest

satnic in dovolj možnosti za graditev satja. Po zadnjem točenju avgusta odstranim eno ali obe mediščni kaseti, odvisno od moči družine. Po krmljenju je družina pripravljena za prezimovanje. Iztočenih satov ne vračam v panj, ampak jih dodam drugo leto. Seveda avgusta dražljivo krmim, da zazimim močne družine. Če se pojavi poapnela zalega, zamenjam matico. V enem panju sem letos zamenjal kar tri matice, šele potem se je stanje znatno popravilo. Matice vzrejam vedno iz družin, ki so daljše obdobje zdrave in so dobre medarice. Zato opazujem družine več let; najprej matere, nato pa še hčere, vsa opažanja pa natančno zapišem.

Panj in točilo sem razstavil tudi na čebelarški razstavi leta 1985 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Nad komentarjem pa sem bil nekoliko razočaran. Pisec članka o razstavi očitno ni razumel bistva in prednosti čebelarjenja v tem panju, zato ga je omenil le kot muho enodnevnico. Po njegovem mnenju LR in AŽ panj še nimata resnih tekmecev, seveda pa se sam s tem ne strinjam. Tudi pri izdelavi točila sem uporabil nekaj svojih izvirnih rešitev in ga s tem izpopolnil; tako je npr. uravnavanje pri hitrosti vrtenja moja izvirna rešitev - način vstavljanja in pritrdjevanja satja. Vse to pa doslej še ni bilo nikjer omenjeno. V tolažbo so mi odličji Anton Janša II. in III. stopnje, ki mi ju je podelilo ČD Kočevje, katerega član sem, in posebno priznanje za dosežke na področju čebelarjenja.

Zame je pomembno, da imam zdrave

Propolis strga v poseben širok pladen.

Električni mehanizem njegovega kadilnika in posušene in razrezane rastline, ki jih uporablja pri dimljenju. Foto: J. Mihelič

čebele, saj jih zdravim le proti varozi, upam pa tudi, da se bo uredila prodaja medu. Ta je zadnje čase zelo negotova, pa tudi odkupne cene so za naš resnično kakovosten med iz kočevskih gozdov veliko prenizke. Škoda je, da takšnega medu Slovenci ne znamo bolj zavarovati, zlasti na zunanjih tr-

gih, saj bi na ta način zanj iztržili več, tega pa bi bili lahko deležni tudi čebelarji.

Slovenskim čebelarjem želim srečno in zdravo ter medeno novo leto 1996, pa tudi to, da bi bilo med nami čim manj takšnih čebelarjev, ki ne vedo drugega kot to, da čebela piči in med nosi!

Zgodovina slovenskega čebelarstva

PRVO SLOVENSKO ČEBELARSKO DRUŠTVO

Nadaljevanje
PAVEL ZALETEL

Verjetno je, da je blejski beneficiat Antonij Bassler, sicer stalni gost na Blejskem gradu, omenil rodinsko bratovščino bodisi blejskemu gospodu Jožefu Štefančiču, zakupniku in administratorju gospostva Bled, ali pa grajskemu pisarju Antonu Freybergerju. Ker je bil zakupnik Štefančič tedaj že dalj časa bolan (boleznj je podlegel 31. oktobra 1781), je bil po vsej verjetnosti grajski pisar tisti, ki je "podučil" gosta o kršitvah zakona ustanoviteljev čebelarске bratovščine. Bassler jim je verjetno tudi svetoval, kako naj se organizatorji rešijo iz zagate. Prekličejo naj ime čebelarška bratovščina in oznanijo, da je to le pobožna družba, ki bo zelo revni rodinski cerkvi pomagala s svečami. Težko je verjeti, da bi Basslerju tako svetoval Štefančič, saj je dobro poznal zakonodajo in je

imel tesne stike z organi oblasti od Brikсна do Ljubljane.

Tako so se v kratkem tednu zgodile velike spremembe. Še v dnevih pred samim žegnanjem so vsi govorili le o čebelarjih in o čebelarški bratovščini, na belo nedeljo pa je slavnostni govornik, blejski beneficiat Bassler v nabito polni rodinski cerkvi povedal, "da čebelarška bratovščina ni čebelarška bratovščina, ampak le podporna bratovščina rodinski cerkvi".

Cerkveni del slovesnosti se je končal ob pokanju možnarjev. Množica se je usula iz cerkve in za seboj potegnila še vse tiste, ki so stali pred cerkvijo, saj v njej ni bilo prostora za vse. Reka ljudi, oblečenih v narodne noše, je drla proti travniku za vasjo, kjer je bil vesel del žegnanjske nedelje.

Slika gorenjske narodne noše

Ljudje zdaj niso točno vedeli, ali čebelarstva bratovščina je ali je ni, kljub temu pa so se predali veselemu razpoloženju in se razšli šele pozno ponoči.

Toda novice o novi organizaciji so prišle na ušesa tudi okrožnemu glavarstvu za Gorenjsko. Že drugega maja so po vaseh okoli Rodin hodili oboroženi možje in spraševali vaščane o čebelarstvu bratovščini.

Popisovali so tudi člane nove organizacije. Ljudje so povečini molčali. Zavaljala je skrb. Prebivalci Dežele še niso pozabili trde, pretrde roke gosposke v obdobju kmečkih nemirov. Oboroženci so komaj izvedeli za imena nekaterih organizatorjev. Zvedeli so tudi, da so člani bratovščine le iz radovljiške, blejske in kamenske gosposčine, kar pa seveda ni držalo. Okrožno glavarstvo za Gorenjsko je hitro ukrepalo. Že 10. maja je omenjenim gospostvom poslalo dopis z naročilom, da morajo v desetih dneh pisno odgovoriti na štiri vprašanja:

"1. Kako je tako imenovana čebelarstva bratovščina organizirana glede na obveznosti članov?

2. Kje je njeno redno zbirališče?

3. Kje je pravzaprav nastala oziroma ali je bila zares ustanovljena v neki podružnični cerkvi radovljiške župnije v nedeljo po veliki noči in katere slovesnosti so ob tem potekale?

4. Ali je bil dogodek res predhodno najavljen, v kateri cerkvi in na čigavo pobudo?"

Kot prvo je odgovor poslalo kamensko gospostvo. Upravnik Pavel Trewer je 21. maja kratko in jedrnat poročal:

"1. Člani čebelarstva bratovščine se delijo v dve skupini; na tiste, ki plačujejo letno 18 krajcarjev, in tiste, ki plačujejo le 7 kr. Za to pa dobijo prvi ob cerkvenih slovesnostih, ki jih prireja bratovščina, veliko svečo, drugi pa le majhno, vredno komaj 1 sold. Za vse člane pa se opravijo štiri maše na leto.

2. Bratovščina ima redno zbirališče v tako imenovanem župnišču v Rodinah, tam pa hranijo tudi bratovščinsko blagajno.

3. Omenjena bratovščina je nastala pri podružnični cerkvi radovljiške župnije sv. Klementa v Rodinah. V nedeljo po veliki noči so šli člani ob streljanju možnarjev prvič za procesijo in s prižganimi svečami v cerkev, kjer je bila slovesna maša s slavnostno pridigo.

4. Bratovščina je bila ustanovljena le pri podružnični cerkvi v Rodinah, in to 14. aprila, in je imela dovoljenje višjih oblasti."

Katera oblast naj bi to bila, ni omenil. Iz poročila je razvidno, da je bila čebelarstva bratovščina v Rodinah ustanovljena 14. aprila 1781, 22. aprila pa je bilo v cerkvi le bratovščinsko slavlje. Takšno slavlje naj bi potem pripravili vsako leto na omenjeni praznik.

Teden dni pozneje, to je 28. maja, je odgovor poslalo blejsko gospostvo. Ta odgovor je bil veliko daljši od kamenskega, govoril pa je o vsem drugem, razen o tistem, po čemer je spraševal okrožni urad. V tem dopisu poročevalec administrator Štefančič že istoveti dan ustanovitve bratovščine s slavljem bratovščine ob žegnanski nedelji, kar je seveda napačno. Ker nihče od ustanoviteljev ni bil z Blejskega gradu niti se ni udeležil žegnanskega slavlja, poročevalec verjetno ni vedel o bratovščini nič ali vsaj ne veliko. Dopis z glavarstva pa ga je prisilil, da se je posvetil temu vprašanju. Podatke je dobil verjetno od Basslerja, a jih je

predelal v prid ustanoviteljem bratovščine. Zastavlja pa se vprašanje, zakaj vodstva bratovščine ni zdaj poučil, kako bi bilo bratovščino mogoče ohraniti. To bi tedaj še lahko dosegli. Iz dopisa glavarstvu je po eni strani čutiti bolezen, ki ga je razjedala, po drugi pa nasprotovanje radovljiški gospodski in odpor do nje. Blejsko in radovljiško gospostvo sta bila v sporih že dolga desetletja. Vse to je odseval dopis, ki ga je Štefančič poslal glavarstvu.

Vsebina dopisa se glasi:

"Slavni c. kr. okrožni urad na Gorenjskem Na milostno odredbo okrožnega urada z datumom Ljubljana, 10., sprejeto 24. t. m. v zadevi novoustanovljene, t. i. čebelarske bratovščine v radovljiški župniji, ki mi je v tej

Sedež blejskega gospostva

zvezi zastavila štiri vprašanja, na katera naj bi odgovoril in ob njih poročal, moram posebno pokorno sporočiti, da župnija Radovljica, kot je znano, leži onstran toka Save v deželski sodniji radovljiškega gospostva in nad vsemi tja spadajočimi podružničnimi cerkvami ima le gospostvo Radovljica odvetniškogospodarske pravice in izvršbo. Zato je bila omenjena deželna sodnija in odvetniško gospodarstvo o vseh predhodnih zadevah le-tam sama najbolje poročala. Da pa bi pokorno zpolnil milostno nalogo slavnega c. kr. okrožnega urada, poročam glede štirih vprašanj to, kar mi je o omenjeni bratovščini preverjeno znanega in sicer:

Kot točka 4 mi ravno tako ni znano, kje se je izvršila predhodna najava in v kateri cerkvi ter na čigavo pobudo, a je verjeti, da se je to najavilo v Rodinah, zato se velja pozanimati v kakšnem bližnjem kraju.

Zatorej upam, da bo slavni c. kr. okrožni urad iz tega mojega pokornega poročila brez nadaljnega uvidel, da gospostvo Bled zato, ker v tej zadevi ni vložilo nobene prijave, ne podleže nikakršni odgovornosti: s tem se pokorno priporočam milosti, z datumom gospostvo Bled, 28. maja 1781.

Slavnega c. kr. okrožnega urada etc. etc., pokorni Jožef Štefančič m.p., tukajšnji administrator"

Iz dopisa je opaziti velikoo nadrejenost in podrejenost, značilno za odnose med posameznimi organi oblasti v tedanji monarhiji.

Zadnje poročilo je poslalo radovljiško gospostvo, in to šele 23. junija. Ta odgovor je bil tudi najdaljši.

Tudi to poročilo omenja nepravilno 22. april kot dan ustanovitve bratovščine. V njem je pomembna navedba, "... da ta čebelarska bratovščina, ki se hoče sedaj prikazati le kot cerkvena miloščina in pobožnost...". Torej je bil poročevalec seznanjen tako s prvotnim namenom bratovščine (če-

Sedež radovljiškega gospostva

belarstvo) kot spremenjenim (cerkvena miloščina in pobožnost). Omenja pa tudi: "... da naj bi se predhodno naznanilo izvršilo v omenjeni cerkvi v Rodinah in da naj bi za to duhovno dejavnost dobili tudi dovoljenje Njegove knežje milosti, škofa". Poročevalec ne omenja, kaj vse obsega to duhovno dejanje, ali samo cerkveni obred ali morda tudi ustanovitev čebelarske bratovščine, kar je seveda dvomljivo.

Okrožno glavarstvo za Gorenjsko pa ni čakalo na odgovore treh gospostev. Še istega dne, to je 10. maja, ko je poslalo dopise, je določilo zasliševalno komisijo. Sestav-

Ijali so jo sodnik Ignac Novak ter prisednika (člana) Franc Magajner in Gašper Gollmayr.

Nekaj gradiva je komisija dobila že iz podatkov zasliševalcev, ki so 2. maja obiskali omenjene vasi. Prvič se je sestala 13. junija in zaslišala Matijo Muleja, starega 44 let, stanujočega v Poljčah, podložnika gospodstva Kamen. Odgovori zaslišanca so bili dvoumni in prav neverjetno je, da ga zasliševalci niso spregledali. Na vprašanje, ali ni bila v Rodinah nedavno ustanovljena nova bratovščina, je odgovoril, da ni bil zraven. Sicer je slišal, da je bila v nedeljo po veliki noči, to je na mošenjsko proščenje, v Rodinah ustanovljena nova bratovščina. Takoj nato je že govoril o tem, kako se je izmikal, ko sta ga gospod Nebois in gospod Jelovšek nagovarjala, naj se v bratovščino vpiše tudi on. Da bi se ju laže odkrižal, jima je dejal, da je že vpisan. Ker ga v seznamu nista našla, jima je rekel, da denar raje zapije, kot da bi se vpisal. Če upoštevamo razmere v takratnem času, je kaj malo verjetno, da se je zaslišanec na ta način izognil vpisu v bratovščino, ki naj bi bila le cerkvena organizacija. Vsaj "prispevek" 7 krajcarjev bi verjetno plačal. Torej sta ga nagovarjala za vpis v vsaj deloma posvetno, to je čebelarstvo organizacijo. Zagovarjal se je tudi, češ da je slišal, kako so se ta dan pri duhovnikovi hiši v Rodinah zbrali ljudje in se nato kot procesija s prižganimi svečami podali v cerkev. Ob tem so streljali z možnarji. Streljanje je slišal tudi sam izpred svoje hiše. Na vprašanje, kje je pravzaprav nastala ta bratovščina in kakšne slavnosti

so pri tem potekale, je odgovoril, da ne ve drugega kot to, kar je slišal od ljudi, da je namreč duhovni gospod Nebois v Rodinah oznanil bratovščino. Ob katerih formalnostih in na čigavo pobudo, pa mu ni znano... Odgovor, da je beneficiat Nebois v Rodinah oznanil bratovščino, je potrdilo, da jo je lahko oklical samo pred zanikanjem na belo nedeljo. Še en dokaz, da je bila čebelarska bratovščina ustanovljena že prej, to je 14. aprila. Na zaslišanju je tudi povedal, da se bratovščina imenuje "čebelarska bratovščina". Razumljivo, če sta ga Nebois in Jelovšek nagovarjala, naj se vključi v bratovščino, sta mu morala povedati tudi to, kakšna je ta organizacija.

Komisija je v prihodnjih dneh poklicala na zaslihanje še tri podložnike radovljiške gosposke, in to vsakega posebej. Razen splošnih podatkov o žegnanskem slavu in višini "članarine", kar so že vedeli, niso izpraševalci izvedeli nič novega. Vsi trije pa so enotno trdili, da to ni nobena bratovščina, temveč le pomoč cerkvi pri osvetlitvi, kot so izvedeli pri pridigi pri maši na belo nedeljo. Kot je povedal zaslišanec Gregor Zupan, "je v rodinski cerkvi slišal obvestilo, da so iz Ljubljane dobili dovoljenje za slavnost in da bo v nedeljo po veliki noči imel pri procesiji vsak čebelar svojo svečo". Zaslišanec Andrej Lavrič pa je izjavil, da je procesija sicer potekala pod nazivom čebelarjev, vendar so vanjo lahko vstopili tudi drugi, če so bili pripravljeni kaj prispevati.

Torej se je vse dogajanje vrtelo okoli čebelarjev in njihove organizacije - čebelarske bratovščine.

LETNA ČLANARINA ZČDS ZA LETO 1996 JE 4.000 SIT

Članarino ZČDS plačajte skupaj z društveno članarino blagajniku vašega društva.
Ob plačilu članarine boste brezplačno prejeli 12-stranski barvni koledar.

ZČDS

PA ŠE NOVOST!

Da bi v našo organizacijo vključili čimveč novih članov, je izvršni odbor sklenil, da imajo člani ČD pravico do 20-odstotnega popusta pri plačilu članarine ZČDS za vsakega novega člana, ki ga pridobijo v polnopravno članstvo ZČDS. Za nove člane v letu 1996 naj nam torej blagajniki nakažejo po 3.200 SIT, 800 SIT (20 odstotkov članarine) pa izplačajo tistemu, ki je novega člana pripeljal. Večje članstvo – nižja članarina!

PRED OBČNIMI ZBORI

Čebelarska društva, ki nameravajo na svoje občne zборе povabiti funkcionarje Zveze Čebelarskih društev Slovenije, seznanjamo z naslovi članov izvršnega odbora ZČDS. Na občni zbor povabite tistega člana izvršnega odbora ZČDS, ki zastopa vašo regijo!

- **Celjska regija:** Anton Rozman, Podvin 102, 63310 Žalec.
- **Dolenjska regija:** Jože Sever, Semič 7c, 68333 Semič.
- **Gorenjska regija:** Marjan Debelak, Pohorskega bataljona 85, 61000 Ljubljana, in Silvo Seražin, Ručigajeva 21, 64000 Kranj.
- **Koroška regija:** Ivan Hriberšek, Heroja Iršiča 4, 62380 Slovenj Gradec.
- **Ljubljanska regija:** Marko Debevec, Čuža 7, 61360 Vrhnika in Stanko Hajdinjak, Mlinska pot 32, 61231 Črnuče.
- **Notranjska regija:** Robert Kovačič, Gregorčičeva 23 a, 65250 Ilirska Bistrica.
- **Obalno-kraška regija:** Renato Starc, Vena Piloni 2, 66000 Koper.
- **Podravska regija:** Darko Korošec, Ul. heroja Tomšiča 4, 62000 Maribor in Alojz Solina, Markovci 31 a, Markovci.
- **Pomurska regija:** Koloman Korpič, J. Kramarja 17, 69000 Murska Sobota in Ernest Toplak, Dobrovniki 282, 69223 Dobrovniki.
- **Posavska regija:** Branimir Vodopivec, Dol. vas 37, Krško.
- **Primorska regija:** Marjan Bratina, Cankarjeva 15, 65000 Nova Gorica.
- **Zasavska regija:** Štefan Brvar, Gabrsko 33, 61420 Trbovlje.

NOVOSTI V PRAVILIH IN ZAKONU

Pojasnila o spremembah pravil in noveli zakona o društvih

MILAN RUNTAS

Ob spremembi pravil zveze, ki jih je skupščina naše Zveze sprejela 9. aprila 1994, smo iz njih črtali vse ideološke opredelitve, kot so: bratstvo in enotnost v socialistični samoupravni družbi, splošna ljudska obramba in družbena samozaščita, združevanje zveze v jugoslovanska strokovna združenja itd. Spremenili smo tudi ime, in sicer v **Čebelarska zveza Slovenije**. Besedne zveze Republika Slovenija v naslovu društvenih organizacij ni dovoljeno uporabljati. Na odločbo o vpisu sprememb pravil Zveze smo čakali od maja 1994 do 4. oktobra 1995, ko so pravila Čebelarske zveze Slovenije končno začela veljati. O spremembi imena bomo obvestili vse poslovne partnerje, novo ime pa bomo začeli uporabljati 1. januarja 1996.

Spremembo imena je zahtevalo več društev, ustanov in posameznikov, predvsem zato, ker skoraj vsa sorodna združenja kot prvo besedo v imenu uporabljajo dejavnost, ne pa obliko združevanja organizacije, npr. Lovska zveza Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Turistična zveza Slovenije. Številni posamezniki in organizacije, ki so želeli z nami navezati stik, so nas po poslovnih imenikih zamenjali pod "čebelarstvo", kjer so nas logično pričakovali.

V novih pravilih zveze smo zapisali, da se bomo združevali v mednarodne strokovne organizacije. V Apimondio smo se včlanili že pred začetkom veljavnosti novih pravil, septembra 1993.

Na občnem zboru Zveze (ne več skupščini) bo vsak delegat zastopal le svojo če-

belarsko društvo, tako da skupnega občinskega delegata vseh čebelarških organizacij v občine ne bo več. S to spremembo se bo zelo povečalo število vabljenih delegatov za občni zbor Zveze, in sicer od prejšnjih 66 na 206, kolikor je v Zvezo včlanjenih društev in družin. Slaba stran te spremembe je v tem, da bomo veliko težje zagotovili sklepčnost občnega zbora. Ta je namreč sklepčen, če je ob napovedanem času navzočih več kot polovica vabljenih delegatov, s polurnim zamikom pa zbor lahko sprejema veljavne sklepe, če je navzočih več kot tretjina delegatov.

Zaradi geografske oddaljenosti in zaožroženosti belokranjske regije, ki jo je doslej v izvršnem odboru ZČDS zastopal predstavnik dolenske regije, smo upravni odbor Zveze razširili z 18 na 19 članov. Na volitvah v organe Zveze aprila 1996 bodo tako Belokranjci prvič izvolili svojega predstavnika v upravni odbor Čebelarške zveze Slovenije.

Žal nam vseh predlaganih sprememb pravil ni uspelo uveljaviti. Ministrstvo za notranje zadeve je iz njih črtalo vse člene in določila, v katerih smo predvideli nekatere gospodarske dejavnosti, s katerimi bi poleg članarine zagotovili še druge vire financiranja Zveze. Upamo, da je v noveli zakona o društvih to zapisano bolj obligatorno, tako da bomo smeli opravljati tudi nekatere pridobitne dejavnosti.

V Uradnem listu RS, št. 66/95, je bila 20.10.1995 objavljena novela zakona o društvih. V 22. in 23. členu je zapisano, da se društva in njihove zveze lahko ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, vendar mora biti ta povezana z nameni in nalogami društva, in to le v tolikšnem obsegu, da so ti nameni doseženi. Presežek prihodkov od opravljanja take dejavnosti se sme porabiti le za financiranje dejavnosti društva, v nobenem primeru pa se ga ne sme razdeliti med čla-

ne društva. Vrste in obseg pridobitne dejavnosti morajo biti zapisane v pravilih društev. Naslednja, upamo, da tudi pomembna novost zakona, je delitev društev na "ljubitelska" in društva, ki opravljajo za državo in družbo pomembno poslanstvo. Le-tim bo resorno ministrstvo, pristojno za področje delovanja nekega društva, podelilo **status društva, ki deluje v javnem interesu**. Za obe navedeni novosti mora zakonodajalec sprejeti podzakonske predpise, s katerimi bo določil merila za opravljanje gospodarske dejavnosti in razvrstil društva po statusu. Do sprejetja omenjenih predpisov mora pristojno ministrstvo (v našem primeru kmetijsko) v treh mesecih po uveljavitvi novele zakona o društvih podeliti status društva, ki deluje v javnem interesu, vsem društvom, za katera meni, da tak status zaslužijo oz. so zanj upravičena.

Še tri novosti zakona s področja organiziranosti društev:

- registracija društev in vodenje registra ne bo več v pristojnosti ministrstva za notranje zadeve, ampak upravnih enot (nekdanjih občin);

- v društvih, v katerih ni včlanjenih več kot 15 članov, vsi opravljajo funkcije organov društva, izvolijo pa le zastopnika, ki jih predstavlja in zastopa pred tretjimi osebami (torej nič predsednikov, tajnikov, blagajnikov, poverjenikov, odborov...);

- pravila društev, ki niso v skladu s tem zakonom, bodo morala društva uskladiti z novim zakonom v dveh letih. Na podlagi povedanega moramo vsi, torej tako društva kot zveze, od pristojnega ministrstva zahtevati podelitev statusa društev, ki delujejo v javnem interesu, in spremeniti pravila tako, da bo v njih zapisano opravljanje pridobitne dejavnosti za potrebe društva. Upamo le, da zakonodajalec naštetih podzakonskih predpisov ne bo "rojeval" štiri leta, kot se je zgodilo s spremembami tega zakona.

OBDAVČITVE ČEBELARSTVA

MILAN RUNTAS

Ob koncu leta nas številni čebelarji sprašujejo, kako poravnati davčno obveznost, ki izhaja iz čebelarške dejavnosti, nekateri če-

belarji iz Grosupljega in Sevnice pa so nam poslali fotokopije zahtevkov občinskih davčnih uprav, ki od čebelarjev zahtevajo, naj pla-

čajo davek od dohodka, doseženega z opravljanjem čebelarstva dejavnosti.

Čeprav smo vas o obdavčevanju čebelarjev podrobno seznanili v Slovenskem čebelarju št. 3/92, to je bilo kmalu po uveljavitvi zakona o dohodnini (Ur. l. R.S., št. 48/90), vas bomo na kratko še enkrat seznanili z najpomembnejšimi zahtevami popravljenega zakona o dohodnini (Ur. l. RS št. 71/93, 2/94 in 5/95) in z uredbo o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah (Ur. l. RS št. 15/95), saj ta predpisuje vodenje poslovnih evidenc tudi za čebelarje.

Najprej pa najpomembnejše: OBADAVČEN JE LE DOBIČEK, PRIDOBLEN S PRODAJO ČEBELJIH PRIDELKOV, NE PA POSEST OZ. ŠTEVILO ČEBELJIH DRUŽIN, KI JIH IMA ČEBELARI!!! Če medu oz. drugih čebeljih pridelkov niste prodajali in na svoj žiro račun oz. hranilno knjižico niste prejeli nobenega denarja, potem v davčni napovedi NE NAVAJAJTE NOBENEGA DOHODKA IZ ČEBELARSTVA DEJAVNOSTI. Popolnoma drugače pa je, če ste na svoj žiro račun (to je javni račun) prejeli nakazilo za prodane čebelje (ali druge) pridelke. V tem primeru morate v davčni napovedi take prihodke navesti. Še pred tem pa se morate odločiti, kako boste poravnali svoje davčne obveznosti iz čebelarstva dejavnosti: ali glede na normirane stroške v razmerju 60 : 40 ali boste vodili evidenco prejetih in izdanih poslovnih listin. Svojo odločitev morate v skladu s 100. členom omenjenega zakona pred začetkom poslovnega leta sporočiti pristojni izpostavi Republiške uprave za javne prihodke (nekdanji občini, ki je za to pristojna glede na sedež vašega čebelarstva oz. glede na vaše stalno bivališče). Velikim čebelarjem, ki svoje pridelke prodajate trgovskim in drugim pravnim ose-

bam, svetujemo, da se odloči za vodenje poslovnih evidenc. V njih boste kot izdatke lahko prikazali stroške za čebelarški repromaterial, zdravila, veterinarske storitve, gorivo in rezervne dele za prevozne čebeljnake, kilometrino, amortizacijo itd., kot prihodke pa vplačila za prodane čebelje pridelke, morebitne subvencije in redke regrese, ki jih država skopo odmerja čebelarjem. Brez velikih naporov boste skoraj za vsako leto lahko prikazali izgubo ali le minimalen dobiček, obdavčen po zakonu.

Sistem normiranih stroškov je zlasti za velike pridelovalce čebeljih pridelkov manj ugoden, čeprav je za vodenje precej bolj preprost. Od ugotovljenega prihodka, ki ste ga prejeli na svoj račun, vam za stroške gospodarjenja s čebelami priznajo 60 odstotkov, od dobička v višini 40 odstotkov pa vam bodo obračunali 25-odstotno dohodnino (davek).

Čebelarjem, ki svoje pridelke prodajajo pravnim osebam in ne vodijo poslovnih knjig, lahko plačuje davek iz dejavnosti ta pravna oseba, in sicer od vsake prodaje čebeljih pridelkov posebej. O tem se morajo ob prodaji svojih pridelkov dogovoriti, kupec (pravna oseba) pa mora te čebelarje o poravnavi davka iz dejavnosti pri plačilu kupnine posebej obvestiti.

Upamo, da smo vas s kratkim izvlečkom iz veljavnih predpisov o obdavčevanju čebelarstva spomnili, da se poslovno leto končuje in da bo treba državi položiti račun. Podrobnejše informacije lahko poiščete v SČ 3/92, na naši Zvezi in seveda na vaši "davkariji". To velja le za čebelarje, ki nimajo svojega podjetja oz. obrti in so iz naslova čebelarstva dejavnosti prejeli kakršno koli plačilo. Vsi drugi "mali" čebelarji pa si s tem ne razbijajte glave.

ČEBELARSKA UNIFORMA

MATJAŽ VEHOVEC

K pisanju tega članka me je vzpodbudila čebelarska uniforma, razstavljena na srečanju mladih čebelarjev na Ravnah na Koroškem. Na lističu ob njej je pisalo: "Edina čebelarska uniforma v Sloveniji". To pa ne drži, saj imamo takšno obleko tudi v Velenju,

njen lastnik pa je Franci Jeromel, član Čebelarstva družine Mlinšek. Verjamem tudi, da je v Sloveniji še kje kakšna.

Povsem nepomembno je, katera je "prava" ali "edina", prav tako ne, katera je lepša oziroma katera je prava čebelarska. Že v

preteklosti sem med čebelarji večkrat slišal razprave o tem, ali bi čebelarji sploh imeli svojo uniformo ali ne. Tudi v Slovenskem čebelarju je bilo o tem že nekaj napisanega.

Moj poglavitni namen je vzpodbuditi vse, ki o tem razmišljate ali pa ste si že izoblikovali svojo zamisel, da se oglasite in svoje ideje prek naše revije posredujete vsem. Če jih bo dovolj, verjamem, da bomo tudi slovenski čebelarji prav kmalu imeli svojo čebelarsko uniformo.

Z gospodom Jerlomlom sva kar nekaj časa preživela ob njegovem čebelnjaku in se pogovarjala o vsem v zvezi z uniformo. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko slovenskih čebelarjev si uniformo sploh želi, kakšna naj bi bila njena osnovna barva, ali sodi k njej tudi klobuk ali ne, kako priti do enakega blaga povsod v Sloveniji, kje dobiti ustrezne našitke, gumbe, trakove...

Morda bi bilo smiselno za začetek objaviti kratek vprašalnik, saj bi tako dobili odgovore na nekaj poglavitnih vprašanj. Glede na izide, bi morala Zveza ustanoviti manjšo skupino, ki bi ob pomoči profesionalnega kreatorja oblikovala enotno uniformo in

jo na primeren način predstavila slovenskim čebelarjem.

V Velenju menimo, da čebelarska uniforma ne sme biti podobna lovski, in to ne po barvi ne po kroju. K obleki sodi čebelarska kravata in klobuk enake barve (predlagamo klobuk s širšimi krajci, da bi spominjal na klobuk Antona Janše). Osnova našitka in barva naj bi bila za vse enaka, napisi pa bi se lahko razlikovali in s tem poudarjali pripadnost posamezni čebelarski družini. Enotni naj bi bili tudi gumbi; predlagamo gumbe v zlati barvi z motivom čebele. Predlagamo tudi, da bi vse blago, potrebno za obleko (blago, gumbe, našitke, kroj, kravato in klobuk) prodajali na enem kraju v Ljubljani, tako da bi vsi zainteresirani lahko kupili vse potrebno enake kakovosti in po enaki ceni.

Lepo bi bilo, če bi vsako čebelarsko društvo oziroma družina imela vsaj nekaj uniform za svoje člane. Tako bi bilo vsako čebelarsko srečanje lahko še bolj slovesno.

Slika čebelarske uniforme, ki jo je izdelal čebelar Franci Jeromel, je objavljena na naslovnici.

90 LET ŽE NE MEDI ZAMAN

Od takrat, ko je Slovenski čebelar v 3. številki leta 1905 v članku z naslovom Čebelarski shodi na Kranjskem poročal o marčevskem srečanju v Borovnici, Kranju, Žireh in Logatcu, je že 90 let.

Za Žiri piše takole: "25. marca v Žireh v gostilni g. Valentina Oblaka. - Predava tajnik Bukovec. - Začetek ob eni uri dopoldne." Da je datum res šteti za pravi datum začetkov organiziranja žirovskih čebelarjev, dokazuje poročilo v naslednji številki Slovenskega čebelarja: "V Borovnici, Kranju, Žireh in Logatcu so se ustanovile krepke čebelarske podružnice."

Gostilna Valentina Oblaka se danes imenuje Gostilna pri Tinetu, na to pa spominja vsaj podomačeno hišno ime.

Iz seznama čebelarjev, udeležencev sestanka 4. februarja 1906, je videti, da se je tedaj zbralo sedemnajst čebelarjev.

Med najpomembnejšimi čebelarji v prvem obdobju organizacije v Žireh je bil Ja-

kob Demšar - Blažičk. Njegovi potomci še zdaj hranijo čebelarsko literaturo, med drugim knjigo Jurija Jonkeja Kranjski Čebelarčik iz leta 1846, pa tudi prve številke Slovenskega čebelarja.

Kdaj se je čebelarstvo v Žireh sploh začelo, ni točno znano.

Prvo pisano besedo o čebelah, ki izpričuje tudi čebelarstvo na zdajšnjem loškem ozemlju zasledimo že leta 973, ko je cesar Oton II. podaril loško ozemlje freisinškemu škofu Abrahamu. V tej darilni listini piše, da mu izroča tudi čebelarstvo ali vsaj pravico do njega. Dvajset let pozneje je cesar Henrik III. prvotno podelitev potrdil in prav ta listina je najstarejši pisani vir, ki izpričuje čebelarstvo pri Slovencih.

O čebelarstvu v Žireh seveda v teh virih ni sleda, da pa je vendarle obstajalo tudi tam, je mogoče sklepati na podlagi ugotovitev Pavleta Blaznika: "Na tleh obeh gospodarstev (loškega, kamor so spadale tudi Ži-

ri, in klevevškega na Dolenjskem) je gojilo prebivalstvo tudi čebele (apis), na kar kaže tudi oddaja medu (mel) in voska (cera). Panji čebel (peinstokhstogk) so bili leta 1501 redno podvrženi desetini."

In tako so se 16. julija letos pri DD Partizan zbrali žirovski čebelarji in proslavili 90-letnico organiziranega delovanja. Med gosti je bil tudi predsednik čebelarstva Slovenije Marjan Skok, povabljeni pa so bili tudi čebelarji prijatelji iz Ilirske Bistrice, Poljan, Borovnice in Škofje Loke.

Predsednik čebelarstva družine Anton Oblak je v slavnostnem govoru med drugim povedal: "Po ustanovitvi podružnice v Žireh se je čebelarstvo začelo močno širiti. Čebele so sprejeli za svoje preprosti in izobraženi ljudje. Tako je nadučitelj Leopold Bebler, ki je v Žireh služboval od leta 1908, v te kraje uvedel tako imenovane AŽ panje. Do tega obdobja so največ čebelarili v kranjičih.

Med prvo svetovno vojno je čebelarstvo precej zamrlo, saj so številni kmetje odšli na fronto. Po vojni so čebelarstvo družino obnovili in skušali znova pritegniti nekdanje člane, čeprav so številni med vojno zgubili vse čebelarstvo premoženje. Za to sta si najbolj prizadevala takratni predsednik Franc Poljanšek in tajnik Franc Gruden. Začeli so prirejati predavanja, da bi seznanili člane z novimi načini čebelarjenja, čebele pa so začeli voditi na pašo v medovitejše kraje v Sloveniji - na Sorško polje, Notranjsko, nekateri pa celo dlje.

Tudi druga svetovna vojna žirovskim čebelarjem ni prizanašala, po vojni pa je bilo čebelarjenje težje obnoviti. Zaradi velikega pomanjkanja sladkorja je bilo skoraj nemogoče vzdrževati večje število panjev, tako da

Dr. Marija Stanonik je predstavila novo knjižico.

so se obdržali res le zelo veliki navdušenci.

Ob 70-letnici Čebelarstva družine Žiri so se z osnovno šolo v Žireh dogovorili o uvedbi čebelarskega krožka. Mentor Franc Čepak je kmalu zbral kar veliko število mladih čebelarjev in prenekateri od njih je danes član naše družine.

Ustanovitev krožka je spodbudila tudi graditev Čebelarskega doma z učilnico in praktičnim čebelnjakom. Člani so pri tem opravili več kot 5.000 prostovoljnih delovnih ur in odprli so ga 4. julija 1982.

Potem so članom ČD Žiri podelili odličja Anton Janša. Priznanja III. stopnje so dobili Peter Mlinar, Albin Mlakar in dr. Marija Stanonik, II. stopnje pa: Franc Pivk, Ivan Miv-

Podelitev odličij članom ČD Žiri.

Pihalna godba Alpina.

šek, Matevž Guzej, Izidor Demšar in Jože Frelih.

Odličji Anton Janša I. stopnje sta že pred tem v Ljubljani prejela Janko Jurca za dolgoletno delo in seveda Čebelarstva družina Žiri ob 90-letnici.

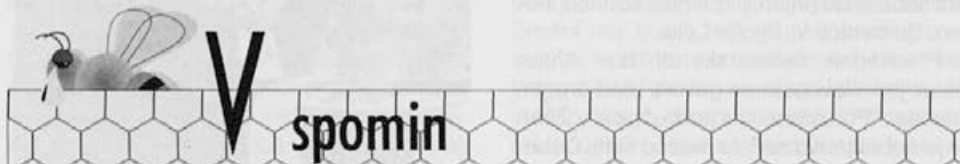
Naj ob tem povemo, da smo ob svojem jubileju izdali knjižico "ČEBELA - ŽLAHTNA SPREMLJEVALKA SLOVENSKE KULTURE" izpod peresa rojakinje dr. Marije Sta-

nonik, proslavo pa so popestrili: Pihalna godba Alpina, pevke dekliškega pevskega zbora "Kresnice" iz Žirov, recitatorji osnovne šole in več narodnih noš.

Potem pa je bilo veselo ...

Nejko Podobnik

(Viri: dr. Marija Stanonik: "Čebela - žlahtna spremljevalka slovenske kulture") - Ob 90. obletnici ČD Žiri

VLADIMIR GRABNAR

Čebelarstva vrste je ma-jal letos zapustil naš član in soustanovitelj ČD Prosenjakovci Vladimir Grabnar iz Pordašincev. Rojen je bil leta 1929 v sosednji vasi Selo. Kmalu po preselitvi k ženi v Pordašince je začel tudi čebelariti, najprej je v starih najzerjih, pozneje pa v več kot 30 AŽ panjih. Bil je kmet, zato je čebelaril le na domu. Član ČD Prosenjakovci je postal takoj po ustanovitvi družine leta 1966. Sodeloval je v upravnem in nadzornem odboru društva in za svoje delo prejel odličje Anton Janša III. stopnje. Na domače pokopališče smo ga pospremili z društvenim praporom. Za čebele bodo zdaj skrbeli sin Štefan ter vnuka Štefan in Cveta, saj sta oba člana čebelarstva krožka.

Čebelarstva družina Prosenjakovci

kaljenjem v čebelarstvu je marsikaj prispeval k razvoju čebelarstva dejavnosti na Žirovskem in s tem uveljavljal tudi ugled čebelarjev.

Zelo dejaven je bil pri graditvi našega Čebelarstva doma, posebno pri odbiranju in poseku lesa, pozneje pa tudi pri izdelavi najnujnejše opreme za naš dom.

Zaradi svojih prizadevanj pri razvoju čebelarstva in zgraditvi doma, pa tudi zaradi tovarštva je prejel odličje Anton Janša III. in II. stopnje. Vse to mu je dalo novih moči za nadaljnje delo v čebelarstvu družini, tako tudi za pripravo praznovanja 90-letnice delovanja naše družine pred dvema mesecema. Že prej in tudi na slovesnosti sami je razgrinjal svoje načrte za postavitev novega čebelnjaka, žal pa mu je to preprečila zla usoda. Še dolgo se ga bomo spominjali kot delovnega in tovariškega člana družine.

Čebelarstva družina Žiri

VITAL OBLAK

Člane čebelarstva družine je presenetila tragična novica o smrti Vitala Oblaka. Sprijazniti smo se morali z resnico, da je njegov delovni dan končan.

Vital se je že kot mladenič leta 1954 včlanil v našo čebelarstvo družino. Kot mlad in prizadeven čebelar je opravljal različne pomembne funkcije v izvršnih odborih in komisijah. S

FRANC GNIDOVČ

V zadnjih dneh julija smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od našega člana Franca Gnidočca. Komaj 60 let star je moral kloniti, saj ga je strla bolezen.

Rojen je bil v Ajdovcu na Dolenjskem. Oče čebelar je malega Franca že zgodaj navdušil za čebele. Ljubezen do "muh" ga je nato spremljala vse življenje. Po poroki si je v Zadobrovi zgradil hišo in ob njej postavil ličen čebel-

njak. Čebelarstvo je širil, dokler ni naraslo na 45 pridobitnih družin. Čebele je tudi prevažal na pašo. Po poklicu je bil kmetijski tehnik, nazadnje pa je bil zaposlen kot delovodja v Jati Zalog. Po upokojitvi leta 1990 se je še bolj posvetil svojim ljubljankam. Bil

je tudi zavzet vrtnar in sadjar. Ves čas je sodeloval v našem društvu ter se udeleževal predavanj in srečanj.

Od njega smo se poslovili s čebelarskim praporom. Ohranili ga bomo v prijaznem spomin.

Čebelarsko društvo Moste-Polje

ČEBELARSKO LUKNJALO - HECKLER

Pred nekaj leti je ameriški čebelarski časopis objavil zanimiv članek čebelarja, sicer inženirja strojništva Hecklerja o čebelarskem luknjalu za luknjanje medenih pokrovcev. Zaradi izvirnosti rešitve in preproste uporabe velja njegov izum opisati tudi v našem čebelarskem časopisu.

Hecklerjevo valjično luknjalo je priročno orodje za odkrivanje medu oziroma medenih satov. Izdelano je tako, da napravi luknjo skozi voščeni pokrovček vsake celice na satu. Učinkovito in hitro odkrivanje z luknjalom je zadosten dokaz, da je to boljši način, kot ga omogočajo že znani postopki in pripomočki, npr. različni noži in vilice.

Držalo je narejeno iz nerjavečega jekla in dovolj trdno, luknjalni obročki pa so narejeni iz plastike, katere uporaba je dovoljena v živilski industriji. Luknjalo po vsakokratni uporabi z lahkoto čistimo v topli vodi in milnici. Čebelarsko luknjalo se je v Združenih državah Amerike že uveljavilo, izumitelj pa ga izdeluje v petih različnih velikostih (širinah), prilagojenih standardnim širinam satja v mediščih. Po posebnem naročilu kupca

izdelajo tudi širša. Valj je narejen tako, da odkriva oziroma luknja tudi tiste celice, ki so v vboklinah ter za vilice in nože težko dostopne. Prednosti valjičnega luknjala so glede na preostale ročne načine odkrivanja medenih pokrovcev velikanske. Pri delu lahko sčasoma prihranimo tudi do 90 odstotkov za to sicer potrebnega časa.

Luknjalo pa je občutljivo na vročino, saj ta poškoduje plastične obročke, zaradi tega pa je manjša tudi količina iztočenega medu. Nepravilne površine lahko odkrijemo oziroma preluknjamo celo bolje kot ravno površino satja. Le v začetku porabimo nekaj več časa, da se privadimo novemu načinu dela. Za delo pač potrebujemo nekaj prakse, to pa pridobimo hitro, saj je delo preprosto.

Zato je valjično luknjalo Heckler v resnici revolucionaren izdelek, njegova odlika pa je predvsem preprosta uporaba. Tudi cena ni pretirana in je dostopna vsakomur, tudi ljubiteljskemu čebelarju. Več o mojih izkušnjah in načinu uporabe luknjala pa prihodnjič.

Jože Šimec American Bee Journal, št. 2, 1992.

HACKLER LUKNJALO

	Model širina valja v mm	Cena SIT
Najbolj učinkovita naprava za odkrivanje medu.	50,8	2900
Luknjalni obročki so narejeni iz ustrezne plastike, držalo iz nerjavečega jekla.	108	4100
	130	4700
	152	5300
Na razpolago so 4 dolžine (tipi):	203	5900

J. ŠIMEC

Ljubljana, Prešernova 15
Telefon: (061) 125 94 61

PRODAM TAM-190 preurejen za prevoz 68 AŽ panjev za 1000 DEM, inf. (062) 773 563 zvečer.

PRODAM prikolico za prevoz 12 AŽ panjev, inf. (061) 14 08 482.

KUPIM cvetlični med ali zamenjam za kostanj, inf. (068) 64 384.

PRODAM prikolico za prevoz 10 AŽ panjev - 1100 DEM in čebelnjak za 18 AŽ panjev z 9 družinami, inf. (061) 853 836.

LIPOVE deske 30 mm okoli 5 m³ ter hrastove 30 in 50 mm prodam, inf. (061) 861 066.

PRODAM 20 čebeljih družin v AŽ panjih, inf. (063) 735 030.

ZBIRAM staro tesarsko orodje: plenkačo, cimerako, malarin, šinklarico, žago, teslo, inf. (064) 44 146.

PRODAM sadike žlahtne leske, inf. (068) 58 302.

UGODNO prodam TAM-110 brez nadgradnje (odličen samo 80.000 km), registriran za prevoz čebel, primeren za prevoz kontejnerjev ali izdelavo nove nadgradnje, inf. (061) 266 123 zvečer.

UGODNO prodam skoraj novo prešo za satnice. Telefon (061) 574 779.

Društvo za biološko dinamično gospodarjenje "AJDA" Vrzenec obvešča:

- da bo v petek, 15. 12. 1995 s pričetkom ob 17. uri centru društva na Vrzedencu pod vodstvom gospoda Matthiasa Thuna, priznanega nemškega strokovnjaka za sonaravno čebelarjenje, organizirano skupno izdelovanje čebeljih panjev iz ržene slame, zatem pa bo predavanje o boleznih čebel;
- da ponovno razpisuje štipendijo za udeležbo na seminarju za sonaravno čebelarjenje v Nemčiji v letu 1996;
- da je izšel setveni koledar Marije in Matthiasa Thuna za leto 1996 s priporočili za čebelarje. Informacije pri "AJDI", 61354 Horjul, Vrzenec 60, tel. (061) 740 743.

KOLENDAR ČEBELJA OBLEKA

Barvni stenski koledar 1996 (velikost 42 x 29 cm) s fotografijo ČEBELJE OBLEKE in zanimivim člankom na hrbtni strani, lahko naročite pisno na naslov:

FRANCI MAROLT, Pod Vrtačo 20, 68290 Sevnica

Koledar boste prejeli po pošti in sicer po povzetju. Cena: 500.- SIT + poštni stroški.

Na istem naslovu pa lahko naročite tudi videokaseto podviga ČEBELJA OBLEKA za 9.000.- SIT.

RAZPORED REGIJSKIH POSVETOVANJ

z vodstvi čebelarskih organizacij za območje:

- novomeško in belokranjsko je bilo v Novem mestu 16. 11. 1995,
- primorsko, obalnodravska in del Notranjske je bilo v Novi Gorici 18. 11. 1995,
- ljubljansko in del Notranjske je bilo 29. 11. 1995 v Ljubljani,
- posavsko bo v hotelu Sremič v Krškem, 2. 12. 1995 ob 10. uri,
- celjsko in zasavsko bo v Zavarovalnici Triglav v Celju, 5. 12. 1995 ob 16. uri,
- gorenjsko bo v hotelu Grajski dvor v Radovljici, 8. 12. 1995 ob 17. uri,
- podravska bo na SKŠ Maribor, Vrbanjska c. 30, 16. 12. 1995 ob 9. uri,
- koroško bo v hotelu Košenjak v Dravogradu, 16. 12. 1995 ob 14. uri.

SPOŠTOVANI ČLANI IN NAROČNIKI SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Vljudo prosimo vse, ki v letu 1996 ne želijo prejemati mesečnika "Slovenski čebelar", da to pisno ali telefonsko (061 210 992) sporočijo na ZČDS najkasneje do 11. decembra 1995.

ZČDS

NOV PRISTOP

K OPISU ZGODOVINE SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA!

Avtorica dr. Marija Stanonik je na zelo izviran način prikazala zgodovino slovenskega čebelarstva in prepletanje z našo kulturno dediščino. Barvna naslovnica, format 12 x 17,5 cm, tekst je opremljen z risbami in fotografijami znamenitih oseb in ustanov. Knjižica je izšla ob 90. obletnici ČD Žiri.

CENA: 1.200 SIT + poštšina

Za družine, naročilo nad 10 izvodov, dodatni popust.

Naročila: pismeno - Čebelarica družina Žiri
Čevljarska 9, 64226 Žiri
ali po tel.: (064) 691 976 in (064) 691 980

MIZARSTVO KRŽE – z dolgoletno tradicijo – VRHNIKA

Izdelujemo kakovostne AŽ panje po konkurenčnih cenah. Panji so iz kakovostnega smrekovega lesa in rogljičeni (cinkani). Satniki so iz lipovega lesa in vrtani za žičenje. Desetsatne AŽ panje lahko dobite takoj, za ostale vrste panjev tipa AŽ pa sprejemamo naročila.

NOVO! Sprejemamo tudi naročila za izdelavo in dobavo ORIGINALNIH ZAKLAD, distančnih vložkov in pitalnikov za 10 satne AŽ panje po najnovejših izpopolnitvah avtorjev I. Franciča in M. Debelaka.

Franc Krže, Idrijska 10, 61360 Vrhnik, telefon (061) 751 317.

PREGLEDI ZIMSKIH ČEBELJIH MRTVIC V LETU 1996

Cene laboratorijskih storitev so enotne v vseh laboratorijih Veterinarskega zavoda Slovenije:

Preiskava vzorca mrtvic do 30 čebeljih družin na nose mavost in pršičavost	3.400,00 SIT
Preiskava vzorca mrtvic do 30 čebeljih družin na nose mavost	1.300,00 SIT
Preiskava vzorca mrtvic do 30 čebeljih družin na pršičavost	2.500,00 SIT
Preiskava na boleznih zalega	3.100,00 SIT
Preiskava skupnega vzorca drobirja do 30 čebeljih družin	3.100,00 SIT
Preiskava testnega papirja na varozo	850,00 SIT

Veterinarski zavod Slovenije
Mag. Mira Jenko-Rogelj

VABILO

na ustanovni občni zbor Stokovnega čebelarskega društva "Anton Janša" v petek 8. 12. 1995 ob 10. uri v prostore ZČDS v Ljubljani.

Predlog dnevnega reda:

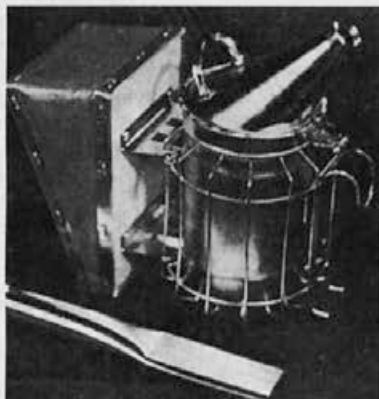
1. Otvoritev in izvolitev organov zbora
2. Predstavitev in sprejem pravil društva
3. Izvolitev vodstva društva
4. Oblikovanje delovnega načrta društva
5. Razno

Vabljeni vsi čebelarji z visokošolsko izobrazbo in željo sodelovati pri delu stokovnega društva.

Iniciativni odbor

KOVINSKA GALANTERIJA RAKOVEC

GUNCELJSKA CESTA 28/a
61000 LJUBLJANA
Tel.: (061) 51-076

NA ZALOGI IMAMO:

TOČILA ZA MED – AŽ + LR 3S Al.,
DB + LČR 3S Al., AŽ + LR 4S Al., DB + LR 4S Al.

KOŠI ZA TOČILA – AŽ + LR, DB + LR

Odtočne štule, gonila, stojala za odkrivanje satja, univerzalni kadilnik, zapahi krajši in daljši 2/2, LR sponke, zapah levi in desni, nosilec matične rešetke, sito dvojno in enojno, razstojišča AŽ za 7, 9, 10, 11, 12 satov, matične klešče, lovilec rojev AŽ - LR, ameriška razstojišča, univerzalne klešče za satnike, matične rešetke "Hane-man", žica za žičenje satnikov.

NOVO – SMUKALNIKI
PRIPOROČAMO VAM NAKUP NAŠIH IZDELKOV PO KONKURENČNIH CENAH!

Čebelarji, nabavite si sodobno čebelarstvo opremo pri proizvajalcu z dolgoletno tradicijo. Nudimo vam:

- vse vrste točil iz aluminijaste in nerjaveče pločevine z ročnim gonilom ali avtomatskim krmiljenjem
- stroje in pripomočke za odkrivanje satja v več izvedbah
- parne kuhalnike voščin
- posode za shranjevanje medu iz nerjaveče pločevine različnih dimenzij
- usipalnice in drugi čebelarški pribor

SE PRIPOROČAMO!

ANTON LOGAR, Zupanova 1, 64208 Šenčur,
tel.: (064) 41-663, 43-123

POPRAVKI

V "Slovenskem čebelarju" številka 10/95 nam je na strani 261 v peti vrstici v levem stolpcu ponagajal tiskarski škrt in med mlade podjetnike uvrstil Jerneja Juga, **pravilno pa je - čebelar in podjetnik Marjan Jug.** V članku "Prvo slovensko čebelarstvo družvo" v številki 11 na strani 305 pa se pravilno glasi - **Jakob Nebois, ki je bil tudi sam čebelar.** Na strani 306 pa je pravilno - **ki ga bodo prirejali vsako leto na belo nedeljo v rodinski cerkvi.**

APIS M & d.d.o.o.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7

61360 VRHNIKA
tel.: (061) 751-282

Odprto: od 9.-12. in 16.-18.ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V NEPRODUŠNIH PROZORNIH PLASTIČNIH VREČAH

- Do konca leta veljajo sedanje izvensezonske cene
- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti
- Urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
- Satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
- Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126° C
- Priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami
- Iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
- Cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
- Občasno odkupimo pretopljen vosek
- Nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
- Prevzem starega satja do 31. 3. 1996
- Cena predelave voska v predsezoni (do 31.12.1995) je od 160 do 190 SIT/KG
- ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9. - 12. IN OD 16. - 18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9. - 12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D D.O.O. VRHNIKA

sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelje družine na petih, sedmih in desetih satih.

- **Izdelujemo beljakovinske povnovredne pogače za krmljenje čebel, po želji z dodatkom zdravil - NOVO! -** Nudimo vam ves čebelarski repro material.

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo "Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko" leta 1898.

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: inž. Marjan Skok, Stanislav Hajdinjak, prof. Pavle Zaletel, dr. Janez Poklukar, dipl. oec. Aleš Mižigoj.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, mag. Franc Javornik, dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko-Rogelj, inž. Marjan Debelak in prof. Pavle Zaletel.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič.

Lektorica: prof. Nuša Radinja.

Letna naročnina za nečlane je za leto 1995 2.950,00 SIT. Posamezna številka stane 300,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 2.550,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 50.000,00 SIT, v sredini 30.000,00 SIT, pol strani 15.000,00 SIT, četrt strani 7.000,00 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka tolarskega žiro računa pri SDK v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (22/39-92) šteje mesečnik Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja po 13. točki tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Tiska tiskarna GEPARD - PACO, Koper - Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

KJE LAHKO KUPITE STEKLENO EMBALAŽO IN NALEPKE ZA MED

Da bi vam olajšali nakup steklene embalaže, smo se dogovorili s čebelarji z različnih območij, da bodo prodajali kozarce za med:

– **za Pomurje:** Medobčinska zveza čebelarskih družin Murska Sobota, vsak torek od 15. do 17. ure, dogovorite se z g. Antonom Štefkom, tel.: (069) 48-265;

– **za osrednjo Slovenijo:** vsak torek med 10. in 18. uro, pokličite g. Davida Ferleta, tel.: (061) 14-29-242 in 14-29-766, Dobrunje;

– **za Gorenjsko:** vsak dan, razen nedelje, od 15. ure dalje pokličite g. Braneta Kozinca, tel.: (064) 733-203, Lesce;

– **za Podravje:** vsako sredo in petek ves dan, pokličite g. Karla Štruklja, tel.: (062) 814-102, Slovenska Bistrica.

– **za Dolenjsko in Posavje:** vsak torek in petek med 7. in 16. uro pokličite g. Jožeta Teropšiča, tel.: (068) 73-471, Gorenje Kronovo 7, (Pri Otočcu);

Na zalogi imajo kilogramske kozarce z navojem na kovinske pokrove. Embalaže ne pošiljajo po pošti!

Zveza ima na zalogi samolepilne etikete za 1 kg in 1/2 kg, kozarce z medom. Naročite jih po telefonu: (061) 210-992, pošljemo jih po povzetju.

NOVO NOVO NOVO NOVO

ČEBELARJI!

Obveščamo vas, da trgovina MEDEX v Krškem ne obratuje več.

Za vas in vaše čebelice pa skrbimo v HRASTJU PRI CERKLJAH ob Krki v trgovini "NATALIJA".

Želimo se z vami spoznati in vam prisluhniti.

Informacije na telefon (0608) 69 251

**Trgovina in okrepčevalnica
"NATALIJA"**

Hrastje 1B, Cerklje ob Krki

PRODAJAMO kvalitetne PVC pokrove za kozarce:

– pokrov brez navoja, z navojem in s kratkim navojem
vse po 7,00 SIT

KOVINOPLASTIKA "ALOJZ VONČINA"

**Godovič 169
Tel.: (065) 78-506**